

Страна 6

Извештај из
Мелбурна

Бранка
Симића

нашег специјал-
ног извештача

student

NEDELJNI LIST BEOGRADSKIH STUDENATA

Od sledećeg broja Redakcija Studenta za

Studentski karneval

ЦИТАОЦИ!

Vaše predloge o karakteru i formi karnevala objavljićemo u našim sledećim brojevima.

Da bi vam pomogli u razmišljanju u sledećem broju donosimo neka interesantna međunarodna iskustva u organizovanju tradicionalnih studentskih svečanosti i karnevala.

Prvoj povorci nadamo se početkom proleća.

ANKETA STUDENTA

ZABAVLJAMO SE ALI...

pro ...

DOM studenata

Studenti Beograda se nalaze u dosta teškoj situaciji i zadovoljavanju svojih kulturnih potreba. Prilično nepristupačne cene ulaznica za priredbe profesionalnih i kulturnih institucija, upućuju ih na bioskop i igranke. Krajnje je vreme zamisliti se nad problemom omogućavanja studentima ovako probnog univerziteta kakav je naš da prošire svoje vidike i na kulturno-umetničkom polju, koji su dosta uski što su pokazale ankete vođene među studentima. Dobijanje jedne zgrade u kojoj bi studenti imali svoju salu gde bi počev od akademija i kulturno-umetničkih društava pa do renomiranih beogradskih umetnika i ansambla, bile priredivane predstave i koncerti isključivo za studente, besplatno ili sa minimalnim cenama ulaznica. Nema sumnje ovo bi značilo neophodno popunjavanje jedne velike празnine. Time ne bi bilo rešeno sve, ali bi se krenulo sa mrtve tačke. Podržavamo ustanovljavanje studentskog doma o kome se do sada mnogo i mnogo govorilo.

... et contra

SLABI udžbenici

Poznata je činjenica da je nestašica udžbenika na mnogim fakultetima veoma akutna bolest. Međutim ovde nije reč o tome, nego o onim već postojećim udžbenicima. Najme, neki udžbenici su već potpuno zastareli. Neki udžbenici i skripta imaju niz nedostataka u pogledu naučne i metodološke obrade pojedinih pitanja. Tako na primer skripta i udžbenici iz opšte istorije i prava, istorije ekonomskih doktrina, teorije države i prava, administrativnog prava, porodičnog prava i dr. ne odgovaraju ni u posledu naučne ni metodološke obrade. Stavovi u ovim udžbenicima i skriptama trebalo je da budu predmet diskusija preko štampe ili u sekcijama nastavnika.

Međutim, sem polemike, koju su pokrenuli studenti sa Pravnog fakulteta, o nekim problemima iz oblasti teorije države, nije bilo drugih diskusija i kritika. Vrlo čest razlog ovakvom stavu je jedan familiaran oportunistički odnos nekakva kolegijalnost među nastavnicima koja šteti borbi za kvalitet nastave i čistotu nauke.

МИЛАН ВУКОС

Изабран је нови универзитетски одбор

Нови председник Милан Вукос

У недељу 25 новембра завршила је рад Универзитетска скупштина ССЈ избором новог Универзитетског одбора у који су изабрани: Мирко Андрић, Милош Велић, Јован Вјелић, Петар Богојевић, Иван Брајдић, Митар Вуловић, Гаврило Вуковић, Милан Вукос, Љиљана Гајић, Вукашин Дабић, Мирослав Дакић, Радмила Буровић, Миливоје Жугић, Марко Зрљевић, Иван Јакшебац, Часлав Јањић, Мухарем Первић, Радосмир Смиљковић, Воја Срзентић, Милета Јешчић, Веселин Станковић, Милан Јокић, Петар Качавенда, Радивоје Станковић, Вида Ставојевић, Александар Ковачевић, Драган Станојевић, Ђорђе Козаревић, Татјана Тарановски, Љубиша Левајац, Јелица Филиповић, Бошко Чавић, Виктор Мајданчић, Косовка Шкарић, Петар Мандић, Иван Шпал, Бранко Манојловић, Велиша Марковић, Ана Матић, Садик Мехикић, Милорад

Милорадов, Бранко Милосављевић, Мирољуб Митровић, Мирко Огриз, Живота Перишић, Вићентије Петковић, Василије Попадић, Бошко Поповић, Бранко Поповић, Петар Правица, Недељко Росић, и Илијаз Салихалић.

На свом првом састанку нови одбор се конституисао и за председника изабрао Милана Вукоса, за потпредседнике Милету Јешчића и Милоша Велића а за секретара Перу Мандића.

Председник Међународног одељења и комисије за идеолошка питања је Милош Велић, председник комисије за школска питања Косовка Шкарић, комисије за економска питања Митар Вуловић, Комисије за културни рад Јован Вјелић. Комисије за активност другарица Радмила Буровић.

Pesma studenata Beogradskog univerziteta

Za razliku od gotovo svih drugih Univerziteta u svetu Beogradski univerzitet nema nikakvih tradicionalnih studentskih svečanosti i praznika. U poslednje vreme taj nedostatak se sve više podvlači i pritom daju izvesni predlozi. Među predlozima koje Univerzitetski odbor raz

matra nalazi se predlog o uvođenju studentske nedelje koja bi bila neka vrsta studentskog vašara i predlog da se raspiše konkurs za kompoziciju i reči pesme koja bi bila neka vrsta himne studenata Beogradskog univerziteta.

ИЗ КУЋЕ НА ЦВЕТНОМ ТРГУ СТУДЕНТИМА 40% ПОПУСТА

Да се не понови прошло-годишња пракса факултетских одбора и друштвених клубова

Високе цене улазница за биоскоп и позориште погађају нас више него остале. Многима од нас скроман студентски депарчац је ускратио или веома много смањило могућност за гледање и најминималнијег броја позорних претстава и филмова.

Увиђајући озбиљност проблема Универзитетски одбор Савеза студената се обратио и обраћа се свима који би у томе на било који начин могли да помогну студентима. (Узгред: није свугде наилазио на подршку). Стога је баш, у студентским круговима, са још већим задовољством примљена вест управо одлука Југословенског драмског позоришта. Том одлуком, наиме, Југословенско драмско позориште уступа сваке недеље по једну вечерњу претставу, и то ону коју студенти одаберу, уз попуст од 40 отсто!

Познато нам је да је међу студентима највеће интересовање баш за претставе овог високог уметничког колектива. И познато нам је да приходи овог позоришта, у односу на расходе, нису нимало сјајни. Утолико смо више захвални овом колективу на разумевању које је показало изашавши у сусрет нашим молбама.

И прошле године неке београдске позоришне куће су давале извештај попуст студентима. Међутим, многи студенти нису за то уопште знали. У многим случајевима студент је плаћао, рецимо, за једну прет

ставу онолику суму колику би, да је користио попуст, платио за две. А то за студентске услове није ни мало неважно. А ко је за то био крив? На првом месту факултетски одбори и друштвени клубови.

Сматрамо да ова, прошле годишња пракса, не може и несме да се понови. Тим пре што услугу Срби

са за набавке и расподелу позоришних улазница који је, при Универзитетском одбору, основан још прошле године и кога води друг Раде Марковић, могу користити у овој години поред факултетских одбора и друштвених клубова и сви студентски домови и удружења из унутрашњости.

Прича ми недавно један познаник: »Сећам се, каже, одмах по упису на Факултет počelo је да ме мући питање: куда већeras? До тада се, оно, чини ми се, није постављало. После часова išlo се право на Kalemegdan, u

bioskop, kući, bilo gde nekako spontano, bez mnogo razmišljanja i bez onog famoznog — a kako ću se provesti? Išlo se i zabavljalo se. Ali od onog momenta kad primih od, dobro pamtim, (Наставак у подлистку)

Са годишње скупштине КУД „Бранко Крсмановић“

ДЕСЕТ ГОДИНА АМАТЕРСКОГ РАДА

- „Бранко Крсмановић“ + факултети = незадовољство
- Основаће се камерни оркестар и естрадна сцена

Права је штета што је мали број присуствовао ретко интересантној скупштини КУД „Бранко Крсмановић“ одржаној у време када је друштво славило једну ретку годишњицу: десет година одушевљеног аматерског рада и успеха, десет година протеклих у напорима за нечим што носи обележје новог, напредног и увек свежег.

Велики део скупштине поклоњен је анализи прославе и једнодушних карактеристика тог јубиларног периода је одушевљена припрема од стране читавог колектива, као и уметничких руководилаца, који су неопштедно ангажовали све своје снаге и богата уметничка искуства. Илустрације ради да напоменемо само централни део прославе, када је изведено 27 концерата, претстава и приредаба. Било је дана када је „Бранко Крсмановић“ истовремено наступио на три позорнице. Уметнички, или боље другарски, контакт са гостима који су увеличали ову славу (загребачки студенти са Академским казалиштем „Иван Горан Ковачић“, љубљански студенти са Академским плесним оркестром, сарајевски и скопски студенти) помогао је „Бранку Крсмановићу“ да организационо и уметнички ојача. Судећи по резултатима (од прошле годишње скупштине до ове одржано је 78 концерата, претстава и приредаба у Београду, и 93 у унутрашњости), радној дисциплини и програму реално је очекивати да ће „Бранко Крсмановић“ у наредној години унети више разноврсности у своје традиционално тражење форми и метода рада.

Ово што импонује и подиже углед друштва свакако је чист и стваран ама-

терски однос, јер без истинског аматерског одушевљења нема достигнућа као што су „Реквијем“ од Моцарта и „Хладан туш“ Мајаковског.

Смена генерација претставља перманентно про- (Наставак на страни 9)

SAMO JEDNU KAR

Mozaik čudesnih događaja

I za Burmu se može reći da je »zemlja festivala«. Ovi festivali, koji nose najrazličitije nazive — od »Festivala zadirkivanja«, na kome je svakom dopušteno da kaže šta god hoće na račun peckanja drugog, obično mladih devojaka, pa do »Festivala vode« čiju glavnu atrakciju predstavlja međusobno prskanje i polivanje vodom — održavaju se preko cele godine i neka su vrsta nadoknade za igranke, kojih u Burmi, u onom pravom smislu, nema.

Nova godina, koja počinje 16. aprila i traje punih pet dana, za Burmance je najznačajniji događaj od svih svećkovina. To je najlepší i najsveteljniji praznik, kada su sve mlade Burmanke okićene cvećem i nose najlepše haljine. Opšte veselje i radost uvek ispunjavaju te dane, koji se dugo pamte i prepričavaju.

Vediti ljubav nije lako do stupan termin za mladog Burmanca ili Burmanke. I tu se, kao i u mnogim drugim slučajevima, valja pridržavati strogo određenih zakonitosti u načinu prilaznje i upoznavanja. Ta pravila su, poduše, blaža u gradu nego na selu, gde je drevni običaj da mladić sačekuje devojku kraj izvora vode i strpljivo čeka pogodan trenutak za osvajanje. Ali, tek posle toga nastaje dug period udvaranja, koji traje do tri godine. A kad najzad neminovno dođe do onoga »volim te iz svoje jetre« (kod nas: iz sveg srca), onda je u punom izgledu sklapanje braka. Uzgred, u Burmi se brak smatra svetinjom, i teško onome ko se usudi da ga oskrnavi. Ukoliko bi i došlo do toga, što se retko dešava, onda je u takvoj situaciji najčešći arbitar — smrtonosni pucanj iz revolvera.

U gradu, gotovo jedini način da se upozna devojka, sama, bez pratnje roditelja, jeste drugarsko veče. Sklapanje poznanstva na ulici onemogućeno je, iz prostog razloga što u burmanskome gradu »dobro jutro«, »dobar dan« i ostale uvodne fraze ne postoje, te se razgovor direktno započinje. A onda već teže ide.

Neko će, možda, proceduru ispita, koji se na burmanskome fakultetu polazu samo pismeno i praktično, pripisati kao privilegiju svom stranom kolegi, a drugi mu opet pozavediti na neobaveznom otluženju vojnog roka. Pa ipak, Burma ima vojnika, među njima i dosta studenata i omladinaca; a zakon padanja na ispitima važi i tamo.

Burma je zemlja bogata sirovinama. Ali te sirovine moraju, nažalost, još dugo da ostanu neiskorišćene. Jer Burma nema dovoljno inženjera, stručnjaka, iskustva. Zato se mladi ljudi šalju van zemlje na studije, da tamo steknu znanja i iskustva neophodna za široki program izgradnje zemlje, zemlje Naroda suknje (Burmanci), Naroda haljine (indiskog porekla) i Naroda pantaloņa kineskog porekla.

Napuljski razgovori

Za vreme boravka delegacije Univerzitetskog odbora Ferijalnog saveza u Napulju, došlo je do susreta sa studentima grupe za orijentalne jezike Napuljskog univerziteta. Rektor Leone Pičini profesor ruskog jezika, priredio je prijem u čast naše delegacije. Za vreme prijema delegacija je prvo razgledala seminar za srpsko-hrvatski jezik i jugoslovensku književnost i upoznala se sa studentima koji studiraju naš jezik. Studenti su nam pokazali knjige na našem jeziku sa kojima raspolažu. Zalili su nam se da nemaju dela naših savremenih pisaca. Posle razgledanja biblioteke vodeni su razgovori sa grupom napuljskih studenata. Razgovorima je prisustvovao i rektor Leone Pičini sa nekoliko profesora i asistenta. Italijanski studenti su pokazali veliko interesovanje za rad naše organizacije Saveza studenata i postojećih organizacija Ferijalnog saveza Planinarskog saveza, Saveza sportova i kulturno-umetničkih društava. Naravno, pokazali su veliko interesovanje za sistem društvenog upravljanja kod nas na fakultetima i Univerzitetu. Među ostalim pitanjima bilo je i ovo: »Da li studentski predstavnici učestvuju baš na svim sastancima Saveta? Naravno odgovorili smo na svim koji tretiraju studentska pitanja i da naši predstavnici imaju pravo glasa kao i ostali članovi i profesori. Studenti su izrazili i želju da im dostavimo nekoliko primeraka zakona o društvenom upravljanju na Univerzitetu kod nas. Interesovao ih je takođe i sistem dru-

štvenog upravljanja u domovima i restoranima. Njima je takođe izgledalo prilično neverovatno kad su dobili odgovor da o putu u inostranstvo i raznim putovanjima u zemlji u vidu naučnih ekskurzija i slično odlučuju sami studenti koji sami organizuju ta putovanja. Kod njih glavnu reč imaju profesori. Italijanske kolegice su nam se točno zahvalili na odgovorima i posetili i zahvalili su šin su kod njih u to vreme još uvek

ispiti tako da nisu mogli da prisustvuju mnogim njihovim studentima. Zahvalili smo se na srdačnom prijemu i ukazanoj pažnji. Zvanični prijem sa studentima i profesorima je bio završen ali studenti su krenuli zajedno sa nama ulicom da nam pod prijetnjom neonskim svetlom pekažu još neke njihove fakultete i dopratili nas do hotela. Na kraju bezbroj iskrenih drugarskih pozdrava i stisak ruku značili su kraj susreta sa našim prijateljima. Viša Dordević

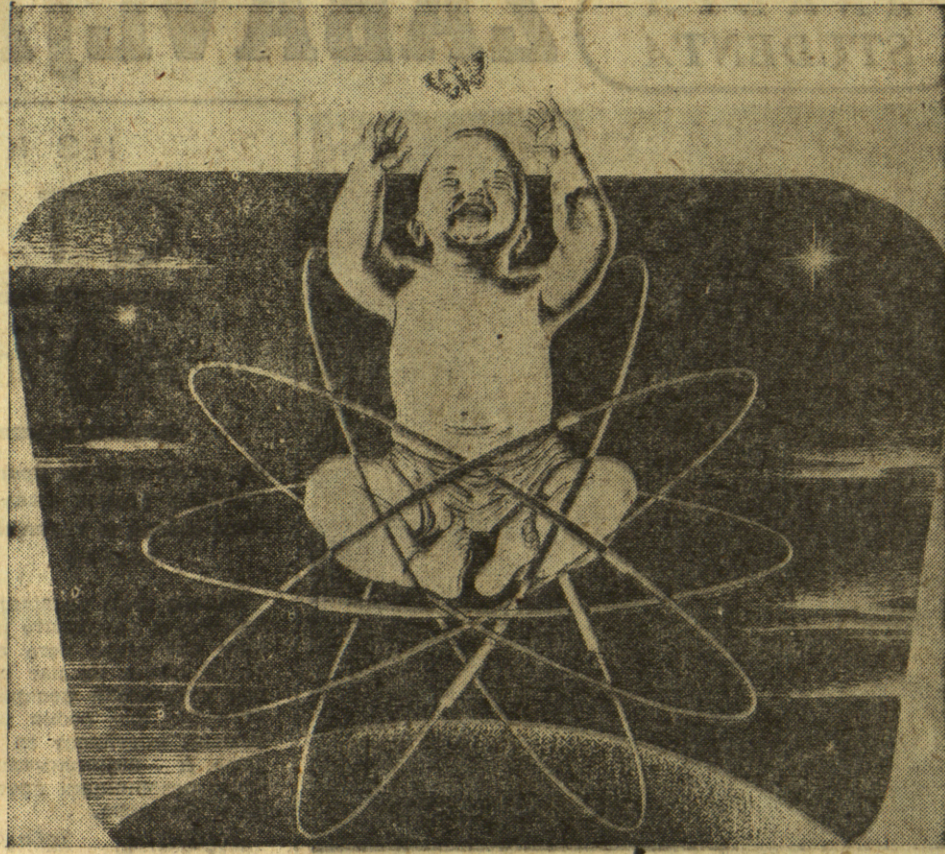
PREDAVANJE BORE PAVLOVIĆA...

U petak 7. o. m. u amfiteatru Narodnih heroja Bora Pavlovića održano predavanje »Slovo staljinizma u Poljskoj«. Predavanju je prisustvovalo nekoliko stotina studenata.

...I HASANA BRKIĆA

Pred oko pet stotina studenata medicine, Hasana Brkića, državni sekretar za poslove spoljne trgovine, održao je prošlog petka predavanje sa temom: »Osnovni elementi ekonomske politike Jugoslavije u 1957. godini«.

Дан права човека

Дан права човека, 10 децембар, обележава се у земљама широм света као дан који потсећа на обавезу дагу преко Генералне скупштине УН за унапређење универзалног поштовања основних права човека. Иако за собом има низ доказа своје снаге и ефикасности, организација УН је испунила извесну споровост у спровођењу својих одлука. Стога се, имајући на уму последње последњих догађаја на Средњем Истоку, очекује од УН да убудуће уложи више напора у правцу благовременог спречавања кршења принципа Повеље о правима човека и нација.

STRUČNA PRAKSA STUDENATA U BROJKAMA

Beograd: Iz statističkog pregleda odlazaka studenata Beogradskog univerziteta na praksu u inostranstvo u školskoj 1955/56 godini, vidi se da je taj broj iznosio ukupno 207. Od toga, Strukovna organizacija IAESTE poslala je 114, IFMSA 69, IVSU 16, AIESECK 12 i IPSF 6 studenata u različite zemlje radi obavljanja stručne prakse.

Ljubljana: Na praksi preko IAESTE-a sa Ljubljanskog univerziteta bilo je prošle godine u inostranstvu 53 studenta. Najveći broj bio je u Nemačkoj (27), zatim u Švedskoj (8), Austriji (5), itd. Preko IFMSA je na praksi bilo 36 studenata medicine.

KONKURS IAESTE

BEGRADSKA SEKCIJA IAESTE-a raspisala je 25. nov. konkurs za praksu u inostranstvu. Konkurs će trajati do 15. decembra. Pored obaveznog polaganja ispita iz stranog jezika koji će se polagati 15-II-1957 — nemačkog, francuskog, engleskog i italijanskog ili jezika dotične zemlje — kandidat treba da ispunja-

va uslove da je dobar student, primeran i aktivan član Saveza studenata i da ga preporučuje Sekcija njegovog fakulteta. Kod studenata vlada ve-

liko interesovanje za praksu van zemlje i zbog toga — kako s unam rekli u IAESTE, kriterijum ispita iz jezika ove godine će biti oštrije nego ranijih godina.

Без белих мантила

Вече у Студентској поликлиници

„Чудновато је да су ови људи (лекари) некако савсим приступачни у оваквим приликама — када ни су на дужности“, приметио је један од присутних студената на Другарској вечери. И одиста се могао смети такав утисак: „стални пацијенти“, који су били у већини, осећали су се овога пута веома угодно у овој „хладној“ установи.

Свечана академија у част 29. новембра, Дана Републике, коју је организовао Синдикална подружница Студентске поликлинике, није имала замерки. Укратко, вече је протекло у пријатној, пригодној атмосфери. Уз један леп кратак програм у извођењу чланова КУД „Бранко Крсмановић“, који су се радо били одазвали позиву да наступе са неколико тачака и оркестром.

После фолклора, песама и рецитација, на ред је дошла и уобичајена музика за игру. А ту, у игри, било је не ретко и таквих парова у којима ће, међа, једна страна још сутра закуцати на врата једне од околних соба. Можда ће се поново сустрети они исти партнери из игре који су се, тога дана, и незнајући, за тренутак нашли једно према другом примамљиви мелодијом и ритмом музике.

Румунска омладинска делегација која је боравила у Београду од 26. новембра — 5. децембра, водила је разговоре са представницима ЦК Народне омладине Југославије о размени делегација, публикација и написа у омладинској штампи. У пратњи секретара ЦК НОЈ Мике Трипала румунске омладине пред њихов одлазак примио је друг Тито и задржао се са њима у срдачном разговору.

IGRA PROPAGANDNIH KONTRASTA

Firenca, novembra. Motorni voz je stao u Venecciji. A posle nekolicke časova bili smo u Firenci: gradu umetnosti, kako ga obično zovu.

Izašli smo iz voza napustili mesta pokraj prozora, s kojih nam se pružao ne baš tako bogat vidik: siromašne prirode, bogatih reklama i veša koji se lepršajući sušio po prozorima kuća u blizini pruge.

Firenca, koja je znala da se osmehe i Hipolitu Tenu i Anatolu Fransu i Montanju, dočekala nas je zalivena sitnom kišom kojoj se nikako nisam nadao. Ali ipak, sve njene galerije, sve čuvene palate, divni trgovi, bili su spremni za gledanje. A to nam je bilo dovoljno.

Preko celog dana smo gledali čuvena platna, statue, salone, a uveče, smo se šetali onim lepim trgovima, koji su i dalje bili mokri, iako ih kiša više nije zalivala.

Išli smo od jednog do drugog. Pjaca dela Sinjorija, Santa Križe, Del Duomo. Svi su oni u blizini reke Arno i interesantnog Ponte Vekija. Ali, jedne večeri, nijedan od njih nije tako interesantan kao Pjaca Del Duomo, koji

se nalazi u samom centru grada, ispred čuvene katedrale Santa Marija Del Fiore, u čijoj se unutrašnjosti krije jedna od »Pijeta« Mikela Andela.

A šta je bilo to što ga je činilo interesantnijim od drugih? Nije to bilo ni zbog možda jačeg svetla, krupnijih reklama, lepših devojačkih nogu, već zbog originalne propagande Severno-atlantskog pakta.

Na ledima jednog kamiona, koji se zaustavio skoro na sredini trga, stajalo je bioskopsko platno na kome su se nizale slike propagandnog filma u boji. Pratile su ga zepice najviše pedesetak slušalnih prolaznika.

Film je na sve moguće načine težio da pokaže kako je lepo živeti u slobodi, pod slobodnim suncem Italije, na moru. Lepi pejzaži Kaprija, Napulja, Sorrenta, kao i drugih mesta su se smenjivali. Ali, u tom dođe i kraj. Glas spikera umuče.

To je bio drugi deo filma. A prvi deo, kako sam dočujem, je saznao, bavio se ratnom atmosferom. Znači, igrom kontrasta je imao za cilj da pokaže, ono što mi svi već znamo, da je lepše meriti du binu Napuljskog zaliva, nego li pak juriti ka neprijateljskom frontu.

Gledaoci su se čutke razilazili.

Odmah, u blizini se palazila jedna montažna kuća iz koje je dopirao glas spikera:

»Hruščov je rekao: Mi Rusi, smo prvi izazvali eksploziju vodonične atomske bombe u vazduhu. Uskoro ćemo imati radio-aktivne projektili koji mogu da izazovu eksploziju vodonične atomske bombe u bilo kom delu sveta.«

Na ulazu je bila gužva. Jedan službenik je delio bilten na talijanskom jeziku, koji je na prvoj strani donosio članak pod naslovom: »Garancija mira«. Naravno, su bile interesantne tri slike. Jedna pod naslovom »Od Berlina do Poznanja«: sudar dva tenka sa dvojicom golorukih mladića koji se brane kamenjem. A s druge strane ostale dve fotografije, koje nose naslove: »Naša nova Italija«, i »Sloboda domovine«.

Prva prikazuje teške neke italijanske pijace, a druga grupu planinara koja »slobodno« osvaia i najviše snežne planinske vrhove iako im vetar bije u grudi. Opet, kao što smo videli, sada samo crno-bela, igra kontrasta.

Odmah pri ulazu pada u oči slika u boji na kojoj se

nalaze svi ministri predsednici zemalja članica Severno-atlantskog pakta.

Zatim se nižu slike ratnih strahota: žrtvi, porušenih kuća, starica zavijenih u crno. Slike velikih razmera ko je treba da pokažu brojnost Severno-atlantske armije.

U centru pažnje je niz Hruščovljevih slika iznad kojih piše kratko: »Sa mnogo osmeha«, a ispod kojih sledi ona izjava koju smo već čuli. Samo ovde se nalazi i izvor: »iz govora koji je održan u Birminghamu, u Engleskoj, 25. aprila 1956. godine.«

A zatim sledi dodatak: »... Atlantski narodi su

ujedinjeni da brane svoju staru civilizaciju, mir koji je potreban da bi išezla beda i patnja...«

Glas spikera se još čuje. On neumorno ponavlja Hruščovljevu izjavu, koja predstavlja lajtmotiv ove izložbe.

Pri samom izlasku nalazi se mapa sveta, obojena dvema bojama: crvenom i plavom, koje jedna drugoj idu u susret.

Jugoslavija, a i neke druge zemlje nisu obojene nijednom bojom.

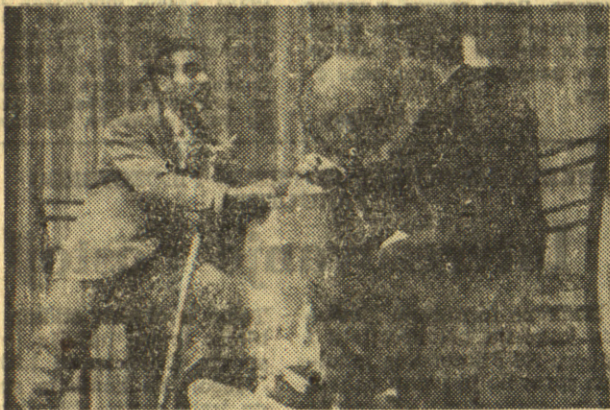
Andra JEFTIĆ

ŠARENA LAŽA U »KOMEDIJI«

Nušićev »Put oko sveta« je vrlo svojevrsna komedija. Još pri čitanju je smeh obavezan, a i najneupućenijem čitaocu izgleda primamljiva zamisao izmaštati kako bi ta revija izgledala na pozornici. Tim više smo bili zainteresovani kako će to »Komedija« izvesti, jer revija je najpopularnija pozorišna poslastica savremenog sveta, a Beograd je gladan revija, a još nacionalnih! Borci Nušićevu pretstave u »Komediji« trudili su se da našim gledaocima pruže priliku da uživa u fantaziji koju je mogao da zamisli Nušić a koja može da se izvede sredstvima do kojih se već došlo u pravljenju revija, farsa, i bufonerijske svake vrste.

Medutim, — Nušić je, je li verovati, u »Komediji« — degradiran! Nušić iz »Put oko sveta«, onih jevtinijih »čudnovatih događaja Jovanče Micića« je nasuprot mnogim zalaganjima, ili možda zbog nedoleđenosti u zalaganju koje je imalo da bude svatkovno, a ispalo parcijalno — Nušić je skoro razalovan čina najvećeg našeg komediografa. Ideja da svi ti doživljaji Jovanče Micića budu iskazani kao njegov san pre nego pođe na dalek put — nije nijednog trenutka naišla u gledalištu na ozbiljan prijem već prosto iz jednog apsurdna da Jovanče koji nema dve pretstave u geografiji i o ljudima u svetu odsanja jedan san u kome je donekle precizirano njegovo putošestvije.

Zalud su bile sve baletske ilustracije, češće na odličnoj visini, nekad sasvim depicirane i nedoradene — ispala

Je to slaba pretstava najviše zbog totalnog neangažovanja reditelja u postavljanju uloga. Dragutin Dobričanin kao Čovek sa nogom, svakako najupečatljivija figura pretstave, bio je sav karikatura, i po onom najdefektnijem i najefektnijem titogradskom akcentu i po stavu. I to je bilo izvrsno, ta izoštrina, uglađenost, do detalja izgrađena uloga, koja dominira pozornicom, zasmejava već svojim ulaskom na scenu. Ali je pored Dobričanina, stajao Mića Tatić, koji je Jovanču igrao najrealističnije, ne odlazeći nijednog trenutka u grotesku. Ta takode odlična uloga nije bila održiva, nije mogla da skrene pažnju na sebe, porad izvrsnog »zasmejivača« Dobričanina. Zatim je tu bilo i onih sitnih uloga koje su glumci podelili i igrali po dve-tri, a one su bile kad-kad lošije nego u slabijim provincijskim pozorištima.

Ipak je sa pozornice najvažnija reč. Sve one skoro luksuzne šarene oblande, koje su išle posle svake slike učinile su što su bile lepše i briljantije, da razočarenje bude veće kad se ispostavila neujednačenost i nedoradeno uloga, nesavladanost Nušićeve komike.

Treba pohvaliti one umetnike kojima ne pada greh za nedovoljno stilizovane uloge: Miroslava Denića za prilagodavanje dekoru pruskog i piškot pozorišta, Komedije, Mari Trifunović — Finca za minutuozno napravljene kostime uz raskošno služenje bojama što je učinilo da revija dobije u pitoreskosti, koreografu Jelenu Vajs.

I šala i zbilja u Narodnom

»Narodni poslanik« je u Narodnom pozorištu pokušaj da se Nušić igra sa više razumevanja, sa studioznijim ulaganjem u Nušićevu komediografske nijanse. Ono kako je Meta Milošević postavio Nušića u Jugoslovenskom dramskom nameće se da postane uzor — kako tumačiti na savremeniji način ovog velikog proizvođača humora, kako se odvojiti od višedecenijskih šablona. Jer sva ta Nušićeva komedija ima već izgrađene tipove, koji se smenjaju dolaskom novih glumaca a vrlo malo menjaju od svojih spoljašnjih (a radi se samo o spoljašnjem) odlika.

Pokušaji dolaze. Braslav Brozan je od satiričnog »Narodnog poslanika« napravio pretstavu koja bi zadovoljila i samog Nušića. Jer Nušić je jedan od retkih satiričara koji je znao da u satiru utupa bezbroj duhovitih obrta, da je zasnuje na peripetiji. To mu baš nije kvalitet, književni kritičari su odavno utvrdili »zaustavljanje« Nušićevog pera, njegovo zaboravljanje u sitnim humorističkim elementima koji donose smeh, grohotan, ali zato i površan.

U Borozonovom rediteljskom postupku bilo je težnje da se pretstava oboji satiričkim bojama dokle god je to Nušić dozvoljavao, da se istakne sva naša predratna političanska majstorija i to u najjasnijoj najrazgovetnijoj svetlosti, a da pretstava bude razgaljujuća, da duغو puni kuću.

Na utisak o pretstavi najviše je uticao Ljubiša Jovanović, kao lažni narodni poslanik, gazda koji je bacio ključ od radnje i uhvatio se u kolo političkih borbi iako je krajnje neinteligentan i, kako se to danas kaže neverziran u tako što. U njegovoj igri osećalo se ono razumevanje uloge svojstveno svakom njegovom ostvarenju. Po tome da se ovakav Jevrem Prokić neće moći šablonizovati, da će biti nemoguće ukrasti neku Ljubišinu intonaciju ili pokret, jer sve to nastire iz njegove proživljene uloge (može li se to i u komedijama?), po tome se već vidi da je Lj. Jovanović napravio jedan nekonvencionalan Nušićev tip.

Od ostalih uloga istakli bismo J. Vojnovića (Sreta) koji sa mnogo pažnje i sa mnogo smisla gradi svoje uloge; Branislav Jerinić (Sekulije) doprineo je da satira izbije što sigurnije u prednji plan, ali sa prizvučkom nekih starih, — već viđenih gestova; Pavka Dare Vukotić solidno obavljeno; Slavka Ružić je od Danice napravila produhovljenu palanačku devojku koja je mnogo inteligentnija nego što ju je Nušić zamišljao, pa ipak uverljiva.

Jedan kratak rezime:

Nušić zahteva da se ono što je kod njega plitko odstrani, da se odbaci sve što bi ga činilo zabavljajem pomoću jevtinog, bulevarskog — zbog ugleda koji zaslužuje i zbog ugleda kome teže izvođači njegovog dela.

Mirko Miloradović

SVE U SVOJE VREME

SVETLANA V.-JANKOVIĆ: OŽILJAK, NOLIT, 1956

Da se ovaj roman pojavio onda kada je takva literatura imala svoj trenutak, ili da sam pristalica takve literature, rekao bih za njega, bez mnogo predomišljanja, da je dobar. (Ako jedan takav sud uopšte nešto znači). Neću se iznenaditi, ako nađem na sud sasvim suprotnu mome, jer nekome je još uvek potrebna i ovakva literatura. Baš ovakav roman Svetlana Velmar Janković nije napisala zato što ona smatra da baš takve knjige treba pisati, nego zato što je taj i takav literarni postupak nužna evolutivna faza, izgleda, svakog književnika. Zato je ovaj roman značajan više za književnu sudbinu samog njegovog autora, nego li za sudbinu našeg romana danas. Može se uzeti dakle, da je on jedna od nužnih faza stvaranja jedne darovite književnice, koju treba pažljivo primiti pre svega zbog onog što se od nje očekuje. U tom smislu, iako nije korak napred u odnosu na jugoslovenski roman, ova knjiga je korak napred u razviku talentovane mlade književnice. Tačka na kojoj je Svetlana Velmar Janković sad, nalazi se na takvoj distanci od pojma našeg romana danas, da se s pravom može očekivati da će joj granice jednog ljudskog života dozvoliti da se obelži kao nojava u našoj literaturi. Tako o onom što će doći, a o onome što je tu, žalost, ne može se reći tako mnogo lepog i pohvalnog.

»Ožiljak« je od onih romana za koji bi se čaršijskim jezikom moglo reći: dobro došli kad ste već tu, a da niste došli moglo bi i bez vas. Pre svega treba kritikovati literarni postupak autora i zato što je star i iskorišćen, i zato jer se ni u doba njegove mladosti nije pokazao kao naročito koristan. Također, prirodni tok pripovedanja koji podrazumeva praćenje junaka od rođenja do smrti, postao je, zbog neprestanih iteracija književnog i neknjiževnog za današnju literaturu. On obavezuje na uspešnost, na

to da se ispriča, pretstavi i ono bez čega bi knjiga, ne samo mogla, nego i dobila u kvalitetu. Ovakav postupak nameće, sem toga jedan za dobru književnost neprihvatljiv odnos između vremenskog zahvata i onog što se kao rezultat tog trajanja u romanu dobija. U romanu »OŽILJAK« dve revolucije, ako tu ne računamo revoluciju u ličnosti, reflektuju se kroz psihu jedne devojčice.

Beblina (ime junakinje) psihološka reaganja proističu iz krupnih vremenskih koracanja i promena, iz brojnih spoljnih manifestacija, koje je autor, da bi izbegao golu nareciju sazeo u, ponekad, ukrucene metafore koje, naročito ako su jedna do druge postiju upravo suprotan cilj od svoje namene; — uništavaju, dajući tekstu pomalo uzdignut ton koji nema u sebi emocionalno-razumskog ekvivalenta odgovarajuće snage, neposrednost, vitalnost i uverljivost osnovne autorove inspiracije. Sa stanovišta čitaca računice je prosta: njegova današnja logika u vremenskom zahvatu od čitave decenije traži više od skromne lične biografije pa i kad je ona ispričana i bolje od ove u »Ožiljku«. Ovakva literatura sad, ne može a da ne daje utisak površnosti, egocentričnosti i neskrupuloznosti. (Ova konstacija se ni najmanje ne vezuje za shvatanja i namere autora romana, radi se o određenom vremenskom trenutku u literaturi). Tendencija dobre literature danas upravo je suprotna: sa što je moguće manje senzorskih manifestacija teži se postizanju psiholoških slika trenutaka iz kojih čitalac treba da komplementira, prema svojoj duhovnoj sposobnosti i temperamentu, psihološku ličnost. Lovično je da će psihološka ličnost sastavljena iz psiholoških trenutaka nienos života biti kudikamo celovitija istinitija i dublja od psihološke ličnosti sastavljene iz reakcija ličnosti na dve recimo krupne istorijske promene. Sem toga, reštrivante senzacija trenu-

taka omogućuje neizmernu raznolikost i originalnost psiholoških opservacija svakog autora, budući da se insistira na nijansama, na preciznim određenjima ličnosti. Prva psihološka reakcija buržoazije koja propada i gubi svoje društvene pozicije je nipoštašavanje društva i njegove misije i insistiranje na ličnoj veličini i dostojanstvu svoje rezignacije i usamljenosti. To je moglo bi se reći opšta reakcija. U svakom buržuju pojedincu do tog opšteg notornog stava dolazi se sažimanjem posebnih životnih trenutaka i upravo na njima treba insistirati. Insistiranjem na psihološkim trenucima, simbolički se približavamo osi života. Jedino nas ovakav postupak može sačuvati od interakcije, od insistiranja na notornom opštem i poznatom. Literatura sad više nego ikad mora biti pogled sa lične, posebne tačke, sa one sa koje svet dosad nije posmatran. (Znači li to da smo u krizi »opštih ideja«?) (Trebalo bi bez brige da čemo jedannut doći u krizu tih posebnih, subjektivnih tačaka), ni obeležen. (Pod različitim sočivima javljaju se nove nijanse, a mi već sad nismo ono što smo sad bili). Umetničko delo danas je prevashodno veliko po svojoj imaginativnoj komponenti: prosečna realnost ima svoje mesto u literaturi ali nije njen suštinski sadržaj.

Sve ovo o čemu je bilo reči nedostaje romanu »Ožiljak«. To uostalom nedostaje i mladosti koja se prvo zanosi, na posle tek pronalazi. Psihološki ambijent ovog romana je ambijent starog građanskog romana.

Za sve vreme čitanja knjige ne možemo se oteći utisku da smo sve to već nekad, valjda u detinstvu čitali, i da nam se to onda činilo svežim i snažnim. Sve izgleda isto, ma da je siže drukčiji. Čak i tipovi, pa i psihološka permutacije kroz koje Beba prolazi. Valjda je zbilja previše iskrenih plavih očiju i usamljenih žigovnika u literaturi, pa zbog toga nismo sposobni da još jedanput primimo sve to iskreno i ne-

posredno. Nije na odmet pročitati; ovaj roman, jer budi memoriju, ali vrlo malo bogati budući da uspostavlja kontakt na starim talasnim dužinama, ne emociji i shvaćanjima koja smo literaturi poklonili; još u doba njene i svoje mladosti.

Neki podvlače izrazitu subjektivnost ovog romana. Ja je ne nalazim. Biti subjektivan nije isto što i pričati svoj život. Jer kada bi svaki pojedinac bio toliko duhovno snažan i koherentan da može da bude subjektivan, odnosno da može da ispriča do življaja ne stilizujući ga pod utplivom kondenzovanih literarnih koncepcija koje su snažnije od njegovih ličnih, onda bi svaki čovek mogao da napiše bar po jedan roman. A to nije slučaj. Slabiji prihvataju obreće, ne gotovu kada ih ima toliko a subjektivnih puteva samo jedan.

Svetlana Velmar Janković zna kako treba pisati roman, ona zna šta je umetnička istina i uverljivost i trudi se da sve to postigne. Ali se ipak oseća da se do izvrsnih rešenja došlo ne sugestijom koja bi bila intonirana prirodnom materijom koja je ovladala piscem, nego prostom primenom nekih od postupaka poznatih autora kao dobrih u nekim drugim okolnostima i knjigama. Ova »obilna« knjiga nije ni u jednom vidu ekstremna (nisam rekao da je ekstremnost odlika dobre knjige) i ona neće biti predmet žučnih diskusija. Više se može govoriti novodrom nje nego o njoj. U literaturi ne važe osnovni zakoni fudbalske igre. U sredini naima, u literaturi obično nije slučaj. Srednje knjige mirno staju na svoje mesto. I brzo se zaboravljaju ako ostanu i prvenstveno amanet.

Svetlana Velmar Janković pokazuje smisao za štimanje i scenarij iz koga izvlači adekvatan, iako pomalo normativan, psihološki sadržaj.

Da nisam ubeđen da će Svetlana Velmar Janković napisati bolju knjigu za bih za roman »Ožiljak« rekao samo dobar je.

Muharem Pervić

PRIČA STUDENTA

Dnevnik pajaca

Bilo je sasvim slučajno to što sam Zarku poderao belu majicu, jedinu koju je imao. Koju je oblačio nedeljom da bi tiho istakao svoje pune i kao vitlo izražene grudi. On je inače neobično skroman. U početku smo sedeli u istoj skamiji. Krišom je čitao neka pisma tako bleđa da je čitanje moralo biti napor i posebna igra. Posle smo se kladili šta je to kulaš. Da, konj je to ali kakve boje, kakve izuzetnosti. Zarko je umeo da popušta, da tuđe poraze deli sa svojim pobedama... Pošto smo istovremeno skočili pod kos, lopta je zmijski nehajno prorujila pored nas a ja već besan što je brža no što se to može očekivati nasrnuh za njom. Noktima koji su bili kao ciganski drum zakaočio sam nabor Zarkove majice. — Ništa, ništa. Ionako je već poslužila Junački... U njegovim vlažnim očima razlilo se nešto tiho, srebrno.

18

Postao sam strašno pažljiv prema nepažljivom svetu. Na stepenicama bioskopa prosto sam se poklonio onoj plavuši u bolerou. Zar samo zato što profesorić Voljin obleće oko nje. I to vrlo nespretno. U redu. Lepo je što sam to učinio. Ali kad se ona osmehnula svojim velikim ustima, zrele maline samo su takve, zašto sam progutao pljuvačku i promenio hod kao gonjen. Pratio sam nekad zečeve od llovače. Ponekad mi se čini kao da se ponašam zečji... Malopre prorujiaše čez, nova lakovana. Prozori našeg interrata skriveni su zelenilom, pundama mladog kestena. Puno zvukova depire do nas. A to su zagonetke i svaki ih u sebi ljubomorno rešava... Prekijuče je Debeljko imao posetu. Došli su mu u malom opelu boje preplanulog neba. Pa su se smejali. Debeljko je posle bacio neke goleme kolače u jarač. On ne voli puter. On je dvaput ponavljao sedmi gimnazije, a ne voli puter ni pekmez od špaka. A zašto njegov očuh ima opel? Debeljku nedostaju još dvei vožnji pa da položi vozački ispit.

7

Upinjam sam se da gledam film do kraja. Bolelo me je nešto ispod grudki kao da sam odlomio od prešne pogače. Citra je laganu pratile radnju koja me je poražavala nekóm sličnošću sa nekim najslabijim meni. Film je divna

stvar kad je stvar a ne nešto što mi skače na glavu kao gladna veverica. Jedino što me odmara to je kad mladici vrlo izvežbano pripaljuju cigarete, kad pada kiša i kad galopira konj, neosedlan, sam...

9

Ja volim tu našu đaćku trepezu ujutru, za doručkom. All uveče hleb se razgrači kao posle nadržice. I kao da međusobno krijemo tu nestašicu. Mali rumunčić Jonel namiguje mi onda. Njemu je smešna ta igra.

15

Nedeljom se raspršimo kud koji. Klinci šetaju po trgu zaviruju u izloge Zarko odlazi sa svojom trojkom u Crkavi dol. Tamo oni igraju karte. Još na početku školskog poznanstva poklonio sam im novi paklić karata. Otada ga nisam video. Kriju ga kao zmijske noge.

23

Danas je došao novi čila iz srpskog. Upravo on je veoma mlad, ali mi smo tako zvali starog pa čemo i ovom ostaviti ni zao ni dobar nadimak. Kakazao nam je da ne voli bubanj. Ni pismene zadatke. Hajde da se upoznamo, rekao je. I da se prepoznamo. Pitao je Dimitrija: šta je to Strazilovo. Odgovor: to je veštačko jezero. Rumunčić se nevinno našmejao... Nije prošlo mnogo a pod unakrsnu vatra došao sam ja. Pitao me je: da li su Slovenci dobre poete. Baš tako je pitao. Nema ih mnogo, izustih hrabro, ali su puni snega, alpskog čveča i tako... I TAKO, ponovio je i dugo šarao crvenom olovkom po katedri. Prviput u životu osetio sam bol što nisam umeo da se popnem na visoravan neke hranjive, hlebne lepote. Oštro srezane obrve novog uče, bilo nam je intimnije da ga znamo i nazivamo tako bile su mlaz poverenja. Nasio je svetlu, kockastu kravatu.

27

Mičkin otac milioner. U njihovoj palanci zovu ga Dobra duša. Mička je jedina i često priča o svom ocu... Bio tako neki sabor, svetak, šta li a Dobra duša dežuran. Nava-

ZABAVLJAMO SE ALI...

PITALI SMO:

1) KAKO I GDE PROVODITE VEČE? S KIM NAJČEŠĆE?

2) DA LI VAS TAKVA ZABAVA ZADOVOLJAVJA? ZAŠTO VAM JE PRIJATNA, ODNOSNO ZAŠTO NIJE?

3) GDE BI NAJRADIJE PROVELI SLOBODNO VREME? ZAŠTO BAŠ TAMO? USPEVATE LI DA TO OSTVARITE? ŠTA VAS OMETA?

4) S KIM NAJČEŠĆE IZLAZITE — SA POZNANICIMA IZ GIMNAZISKIH DANA, ILI SA DRUŠTVOM KOJE STE STEKLI NA FAKULTETU? JESTE LI NAŠLI DRUGOVE NA SVOM FAKULTETU?

5) ŽELITE LI DA IMATE MLADIĆA — DEVOJKU? IMATE LI MLADIĆA — DEVOJKU? GDE STE SE UPOZNALI? KADA IZLAZITE ZAJEDNO, KO PLAĆA ULAZNICE ZA BIOSKOP, POZORIŠTE, IGRANKU, RAČUN U KAFANI, ITD.? GDE NAJČEŠĆE IZLAZITE SA NJOM — S NJIM?

6) SMATRATE LI DA BI MOGLO I TREBALO ORGANIZOVATI PO FAKULTETIMA PRIREDBE, I TO NE SAMO DRUGARSKO, BRUCOŠKE I OSTALE VEČERI, VEĆ, NA PRIMER, I ZAJEDNIČKE POSETE OPERI, KONCERTIMA, POZORIŠTIMA, BALOVE POD MASKAMA, DANSING-KLUBOVE?

(Nastavak sa str.1)

strašno namrgodene službenice u Dekanatu — znaš li? možda zašto su sve službenice Dekanata uvek mračno raspoložene kada su ispred njih studenti? — svoj indeks i svoju studentsku kartu, e, od tog momenta nije bilo skoro nijedne večeri, za evo, skoro pet studentskih godina, da se nisam zapitao: kuda?

»U početku nisam tome pridavao neki veliki značaj. Znao sam, ima prilično u tom pitanju i onog nemira što obuhvati sve nas kad gimnaziske zamenimo fakultetskim klupama. Željelo da upoznamo i ono što do tada nismo poznavali. Pošto je najjednostavnije i najlakše upoznatizabave, njih najpre i želimo, i upoznajemo. A svako upoznavanje je u izvesnom smislu i razočarenje. Nepoznato je uvek lepše od poznatog. Ali, to se teško priznaje samom sebi. Otuda nastavljanje traženja, ubedenje da ono što je nadeno ustvari i nije traženo, već samo neki njegov jadni erzac.

»Medutim, kasnije me ovo objašnjenje nije više zadovoljavalo. Videh da ne leži samo u tom grmu zec. I ostali su se pitali: kuda? (Mnogi i: sa kim?; to behu kolege iz unutrašnjosti. Uostalom, ne samo on, ponekad i ja!) Uz to, ona brucoška nezasićenost više nije postojala. A ipak: kuda, kuda, kuda?

»I — mislim da on ima pravo. Sami smo krivi. Nismo sebi stvorili zabavu.»

Jedan student je skoro, na Godišnjoj skupšini Saveza studenata svog fakulteta — rekao da ne veruje da su studentski dani jedni od najlepših dana koje čovek može da ima u životu. Iako se često takvo mišljenje čuje, iako se često u njega i veruje. Ne zato što su ti dani ponekad i veoma teški. Jer neprijatnosti se mogu zaboraviti i zaboravljaju se ako čovek ima nečeg prijatnog da se seća. Naveo je kao primer radnu akciju na kojoj je bio. Nije mu, nenaviklom, bilo lako da osam sati dnevno gura kolica puna zemlje. Ni da spava onoliko malo koliko je tamo spavao. Naročito u početku. Ali da se tih, časova ipak rado seća. Te dane smatra on za najlepše što ih je doživeo, jer je osećao šta to znači imati druga i osećati se sastavnim delom čitavog jednog kolektiva.

Takvih drugova on nema na fakultetu. A van fakulteta pogotovu. Zato, misli, što se dovoljno međusobno ne poznajemo. Sto živi svako sam. ili, u najboljem slučaju, još sa dvoje — troje, koje je, naičesto, poznavao još pre dolaska na fakultet. A da je to strašno. I da o tome treba misliti, da se o tome mora misliti.

Evo šta o svemu ovom govori jedna anketa.

Dobili smo iskrene — i ozbiljne — odgovore. Jedna devojka je, medutim, radi sigurnosti odgovarala kao muškarac. Jedino je zabora-

vila da u srpskom jeziku svakom rodu odgovara poseban glagolski oblik, pa želi da ima »draganu koju bi volela«. Na sreću, previše diskretnih nije bilo, vrlo retki su odgovori koji nisu pisani »otvorena srca«.

A pitanja su bila »bezazle-na«:

1) BIOSKOP NAS NASUSNI.

Prema očekivanju zabavlja mo se zaista previše jednolično. Najviše idemo u bioskop, on je, izuzmu li se šetnje, bez ozbiljnijeg takmaca. Pozorište se takođe često posećuje. Veće provedeno kod kuće — ko bi to rekao? — takođe nije retko, čak na protiv. Iznenadu je i prilično mala poseta kafana: samo jedan od anketiranih je five — o'clock — in the morning men — čovek koji dolazi kući ujutru u pet sati, kako to Tekeri kaže: »Najčešće u kafani, uz dobro prirodno vino, sa starim pajtašima«.

Ostali »porocima« se oduje takođe samo mali broj anketiranih. Jedan izjavljuje: »najradije igram karte, preferans, i to u krupne pare«, a drugi da provodi vreme »obično sa sumnjivim ženama«, jer »ne bira«. Samo jesu li ovo zista njihovi poroci? Koliko ima istine u njima?

Evo nekih odgovora:

»Nekada kod kuće, nekada u bioskopu, nekada u šetnji. Najčešće sa svojim mladićem.«
»Gde? Kako kad. Kad imam novaca (što je vrlo retko) onda sam u bioskopu. Izlazim isključivo sa devojkom. U parkove, u šetnju po ulicama. Ili, ako ona ima svoju sobu sedimo u njoj.«
»Sve predavanja dolazim najčešće kući i kod kuće provodim veće u krugu rodbine. Obično pričamo ili ja nešto čitam.«
»U šetnji sa svojim dečkom.«
»U šetnji, bioskopu, pozorištu — veće u zavisnosti od vremenskih i finansijskih prilika, i to isključivo sa svojim mladićem. Igranke ne dolaze u obzir jer se retko kad tako zaista mogu nazvati.«

»Učim na fakultetu sa drugaricama, ili izlazim sa mladićem u bioskop, u šetnju, u kafanu (retko), u pozorište (još ređe).«
»Obično tri dana u nedelji sedim kod kuće. Ostalih dana sam uveče u bioskopu pozorištu, u šetnji, sve sa svojom devojkom.«
»Najčešće u Domu, u krevetu. Slušam radio. Ponekad čitam ilustrirane žurnale. Kada mi je mladić u Beogradu izlazim sa njim.«

»Veće najčešće prespavam pošto tada u Studentskom gradu nema svetla. Ponekad idem da gledam neki film.«
»Priroda je odredila veće za spavanje, pa zato najviše izlazim po podne u društvu svoje devojke, ređe sa prijateljima.«

Samo je jedan anketirani »strebers«:

»Uveče učim.
Drugi je to samo ponekad:
»Uveče učim, ali retko,

češće slušam radio: sve stanice i sve programe.«

2) DOBRO JE: NE ZADOVOLJAVJA NAS!

Kako se i da pretpostaviti, vrlo mali broj je onih koji su potpuno zadovoljni načinom kojim se zabavljaju. Procentualno, njih je samo 7%:

»Naravno! Inače se ne bih zabavljao.«

»Potpuno me zadovoljava, jer sam navikla da retko izlazim.«

»Zadovoljava me pošto sam sa malim zadovoljan. Uostalom to nije ni tako malo: volim svoju devojku, prijatno mi je sa njom ono što mi ona pruža sigurno je veće zadovoljstvo nego kafana. Iakomisljeno društvo i besciljno skitanje sa njima po ulicama, pa i nauka. Moja devojka je vrlo nežna.«

»Zadovoljna sam. Važno je da vreme nekako prođe.«

Nešto je više koji bi bili zadovoljni kada bi sve ono što pretpostavljamo da ćemo dobiti u zabavi koju izaberemo, i dobili, kako kaže jedan od njih. Takvih »delimično zadovoljnih« je 14%:

»Zadovoljava me ukoliko je društvo prijatno.«

»Donekle da. Ali retko kad uspevam do mladić i ja da vreme koje provedemo zajedno, naša zabava bude podjednako prijatna i njemu i meni.«

»Samo delimično. Nije uvek prijatno jer je naša zabava jednolična.«

Ostali, vrlo impozantna većina, 79%, kategorički su nezadovoljni:

»Nikako ne. Dosadno je.«

»Nimalo. Zabavljam se ovako samo da mi vreme prođe. Jedva čekam da diplomiram i da kažen: »Zbogom Beograde, u tebi se sve plaća.« Volim provinciju, srdačnija je.«

»Naravno da me repertoar moje zabave ne zadovoljava. Koliko bi mi bilo prijatnije da veće provedem u društvu mladih, a ne sa starim tetkama.«

»Nije. A kome bi bilo? Ali šta mogu!«

»Ni u kom slučaju! Sta mogu! Za bolju i jevtiniju ne znam. Često bih hteo sa devojkom da odem negde da igram ali na igranke ne idemo iz poznatih razloga.«

Memnuna Vila: Balkon

»Ne! Dosadila mi je već odavno. Kao lud trčim za bilo čim novim!«

3) OPET BIOSKOP NAS NASUSNI.

»Slobodno vreme bih najradije provodila u bioskopu ali mi tu nameru često onemogućuje visoke cene ulaznica.«

»Neću da mislim o nemogućim stvarima, zato je na prvom mestu šetnja; ona je uvek u okviru naših mogućnosti. Objašnjenje zašto pozorište, bioskop itd. ne zauzimaju više mesto u mom programu, mislim da ne treba da dam. To je bar poznato.«

»Leti po parkovima, na periferiji, zimi po tudim sobama, pošto svoju nemam.«

»Bioskop, pozorište utakmice.«
»U bioskopu, pozorištu ili u kakvom književnom klubu. Tamo je tišina.«

»Najradije u bioskopu, u pozorištu, na igranki, ali to nisam uvek u mogućnosti jer mi finansijske prilike to ne dozvoljavaju.«

»Voleo bih da odem u bioskop, pozorište u bar, da budem u veselom pijanom društvu (ma da ja ne pijem!); kad mi devojka ne bi bila ljubomorna, voleo bih da budem i malo agresivniji prema drugim ženama, ali nemam para — ni garderoba — a i devojka mi je strašno ljubomorna.«
»U bioskopu, u pozorištu, čitajući.«

I tako većina. Bez imalo mašte. Nje — i to vrlo malo, užasno malo, ima tek u nekoliko odgovora. A i tu je veoma malokrvna. Prosto čovek da nepoveruje da se radi o mladim ljudima. Zabrinjavajuće mali je procenat odgovora koji se ne ograničavaju na trougao; bioskop — pozorište — šetnja; njih je samo 16%. Uz to, ni oni se uvek kvalitetno ne razlikuju od prvih, ili tek vrlo malo:

»U klubu u kome bi svirala muzika (makar i sa magnetofona), gde bi se mogla čitati štampa, dobiti bezalkoholna pića po niskim cenama, u kome bi se moglo igrati.«

»Hteo bih da mogu slikati. Samo ne znam kako bih mogao da ostvarim tu svoju želju.«

»Najradije bih provela veće u svojoj sobi (da je imam) slušajući radio (da ga imam). Ili na bilo kom mestu koje je prijatnije od beogradskih kafana, jevtinije od bioskopa, a toplije od Kalemegdane.«

»U prirodi, na snežnim i tihim planinama, na mom plavom širokom moru. U sportu. U društvu prijatelja, lepih devojaka. U rodnom kraju, u svojoj kući, gde je boravak nagrada za uspeh.«

»U privatnoj kući najradije bih provela svoje slobodno vreme. U društvu koje mi odgovara. Ali zbog novca i stanbene krize ne uspevam uvek to da ostvarim.«

»Bogami i tamo i onako gde obično obični studenti ne odlaze i kako ne provode veće: u tihom skupu kafani sa lepom, inteligentnom devojkom, koja nije samo dama po svojoj ukusnoj haljini, ma da je ona na njoj; u operi, u parteru, sa otmeno duhovitim društvom: u poseti kod elegantne i galantne žene itd. itd. Ali to mi ne polazi za rukom. Ne zato što nebi mogao za ovo da nađem novca — makar tri dana ne večeravao, imao bi ga — i ne zato što ostale potrebne

kvalitete nemam, već zato što nemam poznanstva.«

4) DA SMO CESCE ZAJEDNO...

Treba odmah reći: 64% anketiranih nema drugova na svom fakultetu, 12% ih je steklo i nije prekinulo sa onim iz gimnazijskih dana, 21% živi samo sa drugovima sa fakulteta, 3% nema i ne želi da ima drugove.

Najčešće odgovori onih koji nemaju drugova sa fakulteta jeste:

»Najradije izlazim sa svojom najboljom drugaricom. Zajedno smo još iz gimnazije. Na fakultetu nisam stekla nijednog jedinog bliskog prijatelja. Svi razgovori sa kolegama i kolegicama svode se uglavnom na šalu. Nemamo bližih dodira.«
»Krećem se skoro isključivo u društvu iz gimnazije. Na fakultetu imam samo poznanike. Na drugim fakultetima imam drugova na svom nemam!«

»Kolege i kolegice sa fakulteta su sebične. Imam samo poznanika, istina dosta. Zato izlazim samo sa devojkom, pa i kad to nije moja »voljena«, bar se manje lažemo nego kad sam sa fakultetskim drugovima.«
»Najviše volim staro društvo iz gimnazije. Sa kolegama i kolegicama pričam samo o onim stvarima koje su nam zajedničke. A takvih je veoma malo. Zato nije ni čudo da sa njima nisam postigao nikakvo intimnije prijateljstvo.«

Ima i drugojačijih objašnjenja, najčešće je ono koje daje i jedna studentkinja filozofije:

»Nemam prijatelja sa svog fakulteta. Nije ni čudo. Vidimo se samo na predavanjima, odnosno tu se možemo videti ako to hoćemo, a to izgleda neki i neće. Živimo previše malo zajedno, a to ne mora da bude tako i ne sme da bude. Kada bi se mogli bolje upoznati, bilo bi više prijateljstva!«

Za ovu tezu govori i iskustvo onih koji su stekli drugove na svom fakultetu. Na primer:

»Imam drugove sa fakulteta već posle nekoliko meseci koje smo proveli zajedno zblížili smo se. Priroda naših studija nas tera da se upoznajemo, pa onda lako dođe do prijateljstva.« (Odgovor jednog studenta medicine.)

Ili:

»Izlazim isključivo sa drugovima i drugaricama koje sam stekao na fakultetu. Sa njima mi je najprijatnije pošto imamo iste preokupacije, što ne bih mogao da kažem za gimnazijsko društvo. Zblížili smo se već na našoj brucoškoj večeri, jer su vrlo komunikativni. Ostale čak malo i poznajem, retko smo zajedno.« (Student filozofije.)

Jedan od četvoro onih što ne žele drugove i koji ih nemaju, poziva se na Rivarola: »Ne želim ni drugove ni drugarice, jer ne smatram da moram sam tražiti sebičnost. Uostalom, još je stari Rivarol znao da samo magarci žive u čoporima, a lavovi sami.«

Drugi »lav« je medutim koncizan:

»Nemam drugova ni iz jednih dana. Sta će mi!«

5) POD OKRILJEM AMORA

Bojanzan da će ova grupa pitanja biti ignorisana bila je potpuno neopravdana. To, da je samo jedan od anketiranih napisao: na ova pitanja ne mogu odgovoriti, nedvosmisleno pokazuje koliko je malo ostalo od građanskog, odnosno tačnije, malograđanskog licemerstva koje, smatra se, i to ne baš tako retko, okružuje naše ljubavi.

Prijatno iznenadu je i to, što se troškovi zajedničkih izlazaka snose, najvećim delom — 67% — zajednički, pošta, retko koja devojka, kako to piše jedna studentkinja arhitekture, želi »da liko plaća za nju ulaznice, račune itd. To ponižava, a nije ni fer: naši mladići imaju odprilike iste prihode kao i mi«. Naravno ima i drugojačijih.

Samo, ni to nisu baš čisti slučajevi klasičnog »kavaljerstva« — obično se radi o već zaposlenom mladiću koji ne želi, te i nedopušta da njegova devojka snosi makar i deo tih troškova. Ali »stradanja« mladića još uvek ima. Jedan student tehnologije, na primer, piše: »Imam jednu dosadnu klinku, ali šta ću: bolje išta nego išta. A za plaćanje je najgore. Sve ja plaćam.«

Ovo zadnje nikako ne znači da muškarce zbog ovog treba žaliti. Naime, jedan

Kazanova sa Filozofskog fakulteta ovako odgovara:

»Bez žene mi je život prazan. Sa njima se svuda upoznajem. Obično neujem istovremeno sa više njih. Kad god sam slobodan sa tom koja trenutno igra sam. Trudim se da ona bude što veći kavaljer.«

Upoznajemo se doslovno svuda: igranke sa raznim fakultetskim priredbama ubedljivo vode. Skoro kao anahronizam zyući »sa svojom devojkom sam se upoznao preko roditelja«, a »upoznali smo se preko telefona«, može sjajno da ilustruje neodoljivo prodiranje savremene tehnike i u tako romantičnu oblast kao što je ljubav.

I...

UMESTO ZAKLJUČKA

... Evo jednog odgovora od onih koji su za razgranati je društvene zabave na fakultetu:

»Ne samo da treba, ubeden sam, da se moramo više zabavljati baš među sobom. Ni do sada se nismo jedino zabavljali na drugim mestima, na drugi način. To je dobro, ali nikako nije dovoljno. Sa više umešnosti a manje lenjosti i primitivizma te zabave bi bile najlepše koje se uopšte mogu naći. Zato... za širi, inteligentniji zabavni život širi, inteligentniji napor.«

Ili, neka i meni bude dozvoljeno pozivanje na Rivarola, iako tog aforistu iz 1789, uzgred rečeno, ne smatram bozna kolikim autoritetom — »za sreću onih kraj nas, za našu sreću, treba učiniti strahovito malo.«

U DRUŠTVENOM KLUBU

Све је у знаку олимпијаде

Пре два дана у далекој Аустралији завршене су XVI олимпијске игре. О резултатима наших спортиста, са којима можемо бити задовољни већ смо упознати, те овде неће о томе бити речи.

Нашим читаоцима смо обещали да ћемо објавити писма рвача Симића, које ће нам слати из Мелбуерна. Извињавамо се што смо у закашњењу, али прошлог понедеоника нисмо изашли, а и авионска пошта из Мелбуерна путује близу десет дана.

Мелбурн, новембра
Данас је у Мелбурну владало право празничко расположење. Уз звуке фанфара и артиљеријску салву шеснаест топовских плотуна, пред постројеним спортистима 74 земље, и препуним Крикет стадионом свечано су отворене XVI олимпијске игре. Истога момента 5.000 голубова полетело је у вис, а аустралиски спортиста Вуд унео је на стадион олимпијску бакљу, која је превалила дуги пут од историјске Олимпије до Мелбуерна.

Иначе, у Мелбурну је све у знаку Олимпијаде. На свакој кући, радњи или локалу могу се видети пет олимпијских кругова. Они се користе свугде а понајвише за рекламу.

У олимпијском селу где нас сада има око 6.000 спортиста, влада велика живот. Сусрећу се разне нације, различите расе и боје људи.

Ни забавни живот није за немарен. Свако вече одржавају се биоскопске претставе, разне приредбе, а најчешће игранке. На игранкама су први Американци Рок-ен-рол је овде, ваљда најомиљенија игра.

За време тренинга најживље је на атлетским борилиштима. Јуче је велика група гледалаца са одушевљењем пљескала Ричардсу, када је на тренингу петнаест пута са лакоћом прескакао 456 сантиметара. Од атлетичарки Рускиње су у центру пажње.

Југословенски спортисти марљиво тренирају. Футбалери нижу победе. Ватерполисти су јуче изгубили од Италијана. Сигнал је дат на време. Воље сада него касније. Михаљић се стално жали, што је знак да је у форми. Винка Јеричевић иде реловно испод три минута, а Лако Радосевић има „слаб“ дан када баца 52 метра.

Ми из задње групе тек сада улазимо у пуни тренинг. То је за сада, отприлике све. Кроз који дан писаћу Вам опет.

Мелбурн, крајем новембра
Већ пет дана трају бојеве на спортским теренима Мелбуерна. Спортисти из свих

СРЕБРНА: Фрања Михаљић

крајева света боре се за што боље репрезентовање својих земаља. За сада највише успеха имају спортисти САД, док је СССР на другом месту. Ко ће на крају победити видеће се.

На великом Крикет стадиону, 23 новембра, у центру пажње је била трка на 10.000 метара. Двобој Јуџи Пири. Ко ће победити? Нас

Саск поново први

Добивши поништену утакмицу из четвртог кола, против Економиста, са 3:0 (пар форџе) екипа Саска са 13 болова из 8 утакмица избила је поново на прво место, док је Економист са четвртог пао на шесто.

Табела сада има следећи изглед:

Саск	8 6 1 1	22: 9	13
Технолог	7 5 1 1	14: 2	11
Електричар	8 5 1 2	23: 18	11
Студент	7 4 1 2	20: 11	9
Грађевинац	7 4 1 2	31: 21	9
Економист	8 3 3 2	17: 12	9
Шумар	8 2 1 5	16: 22	5
Машиница	8 2 1 5	16: 25	5

неколико организовали смо кладоницу и прогнозирали победника. Пири је доbio највише гласова. За Куца сам био само ја. И погодио сам, и поред стручњака Мугоше и Михаљића. Сада пред трку на 5.000 метара већ су сви поколебани. Не изјашњавају се ни за Пирија ни за Куца.

Главна тема разговора на ших спортиста су килограми. Хранимо се одлично и преобилно. „Три пута дневно банкет, — каже Михаљић — проходају на марафону“. Тиме је хтео да каже да од сала неће моћи да трчи.

Данас је посебно живо у нашем делу логора. Сутра је један од највећих датума за нас. Ватерполисти играју са Русима (победили смо са 3:2 — прим. уредника), фудбалери са Американцима (9:1) Мугоша трчи финале на 5.000 метара (није завршио трку — све примедбе уредникове). Многи од нас су зато данас дупло тренирали, како би сутра могли стићи на сва три места. Праве се „ратни планови“ како ћи у фудбал и ватерполо. Срећа наша што не знамо енглески, па кад неће да нас пукне на игралиште ми се направио „Енглези“ — и прођемо. Упалиће нам сигурно и сутра.

Сви тренирамо општро. И текв гупу је прошла криза. Чекамо само на такмичење па да дамо све од себе.

Рок-ен-рол је у моди и код нас. Спајнх даје часове засада бесплатно. У Београду ће каже да отвори школу. Једини је од нас који конкурише Американцима. Стварно игра професорски као и фудбал.

Поздравља нас

Бранко СИМИЋ

ТУРНИР У ЧАСТ 29 НО- ВЕМБРА

Студентски град први

Први наступ кошаркаша био је успешан. О томе говори како број пријављених екипа тако и квалитет приказаних игара

У првом колу одигране су четири утакмице. Постигнути су следећи резултати: Студентски Град — Правник 90:47, Саск — Младост 58:61, Шумар — Ветеринар 46:27, ВПШ — Електричар 26:44.

Утакмица између Шумара и Ветеринара регистрована је са 20:0 у корист Ветеринара зато што је за Шумара играо један неправилно регистрован играч.

У другом колу односно полуфиналном делу турнира, Младост је победила Ветеринара са 49:44 док утакмица између Студентског Града и Електричара није играна као полуфинале због невремена.

СА КОШАРКАШКЕ УТАКМИЦЕ

Финални део турнира одигран је по једнострљком бод систему. Учествовале су три екипе: Студентски Град, Електричар и Младост. Ево резултата: Студентски Град — Електричар 48:37, Младост — Електричар 47:29, Студентски Град — Младост 43:32.

Током целог турнира највише успеха је имала екипа Студентског града а за њом Младост и Електричар. Квалитет игара углавном је био добар, а све су утакмице протекле у фер борби. Најбољи играчи турнира били су Вучевић из Младости и Јуришић из Студентског Града. Они су били и најефикаснији: први је постигао 30 кошева а други 31 и то само у финалном делу.

ОБАВЕШТЕЊЕ

Иницијативни одбор за оснивање стонотениског погачеваза при Савезу спортских организација студената Београдског универзитета организује уз помоћ Стонотениског Савеза Србије курс стонотениских судија. Курс почиње у понедељак 10. о. м. Сви заинтересовани студенти могу се пријавити за овај курс најкасније у понедељак 10. о. м. до 17 ч. у просторијама Савеза спортских организација — Балканска 4-1.

ВЕЛИКИ ДОБРОТВОР ЖЕНА

Он је тих, миран студент. Просто, као најфинији памук мекач и топао. Нажалост не збу га памук већ „пекмез“. Обичан српски пекмез, симбол наше паланке и њеног стандарда. Рекао сам он, а то значи мушкарца, страшно. Поготову што је та одвратна реч потекла из оних уста чије је звуке гутао као најлепшу поезију. Тог дана поезија је пресхла и он је, сасвим прозаично, добио надимак. Куме су биле госпође: удате и разведене, година тридесетих, владања и учења врло, врло доброг. Али то није у ком случају није пореметило њихове односе — он заштитник и оне угрожене. Јер: кућа, ручак, муж, — досадно. А докучитет, смех, студенти (без бркова или са брчицима) — опасно. Појавио се поншаланта, благ, плава косе, студент и, госпође су свиле гнездо око њега. Учили су заједно, ишли у биоскот, позивале га кући. Пио је кафу у друштву њихових мужева и стекао поверење истих. Четири године трајала је та идила, за које време нас, његове колеге, није уопште примећивао. Али...

„Био је у посети код госпође Тонке. „Чешто је болесна, има кијавицу“ рекао нам је Збиља затекао ју је у срећету. Дуго су причали утјоје — трећи је био њен муж. Тек у неке госпоњи позли, их двојица се узмучају, разлете по кући и заборава да зову кола за хитну помоћ.

— Нисам ни знао да је кијавица тако тешка болест, задихано је говорио „Пекмез“.

— Кијавица? Ви сте полудели — сна се порађа, издере се муж и зграби лопац са топлом водом.

„Пекмез“ је био фрапирани и прво што му је пало на памет било је да побегне, али га муж душмански повуче за ревере и вбаца у собу код породиље.

— Чекај ту, нисам све донео, рече му. Та два минута, док је држећи руке на очима, муцао: Двага госпођо, ништа не брините.

сад ће се то свршити — и док је тражио маказе а дете плакало, учинили су на њега такав утисак да је читаву седмицу ноћу бунчао и бежао од сваког детета чим га спази на улици.

Сада је усамљен иако га госпође позивају у друштво. Једино понекад уздахне и дубоко замишљен рекне:

— Ех, кад сам био на рођендану код госпође Јеце, каква атмосфера... Б. О.

РАСТАНАК ЗАУВЕК

(Блиц опера у једном чину)

Либрето написао: Бора Ољачић.
Музика: Вуле Јевтић и Цими Станић у копродукцији.
Соло бас: Влада Радуловић — „Разбавани“, студент Музичке академије.
Суделују: Хор и оркестар „Бранка Крсмановића“, диригент: Маестро Душан Максимовић.

АГРОНОМ:

Диплома у џепу
у грудма пој,
одазим далеко
да лијем зној.

ХОР СЕЉАКА:

О дођи, дођи, премудра главо
Засијај знањем, шта знаш покажи,
И види одмах тамо у банци
За наше село кредит потражи.

АГРОНОМ:

Зботом сељаци,
Стеже ме туга,
Одлазим на море
Без вас, без друга.

Келнер ћу бити
О, каква срама!
Мислићу на сетву
Плакаћу за вама.

ХОР СЕЉАКА:

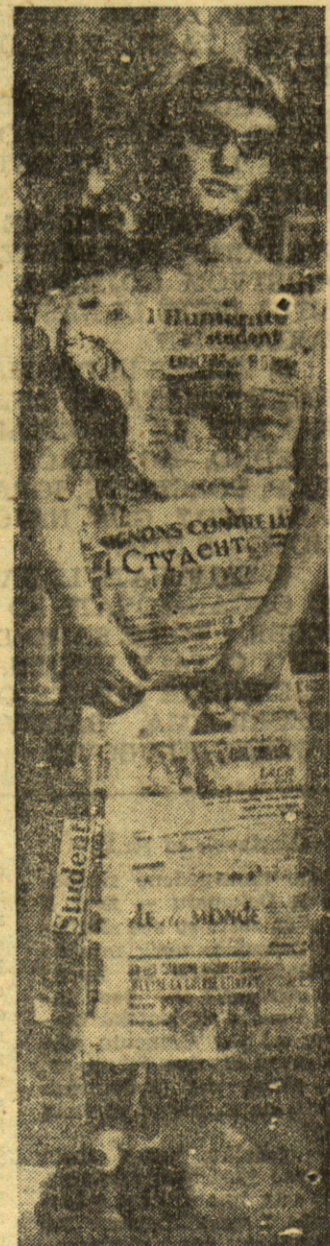
Раскидај веридбу
С нашу Пелагију,
Удави се у мору
Врати стипендију.
Хеј, хај, врати стипендију.
(Фортисимо)
Завеса

Najnovija naučna otkrića

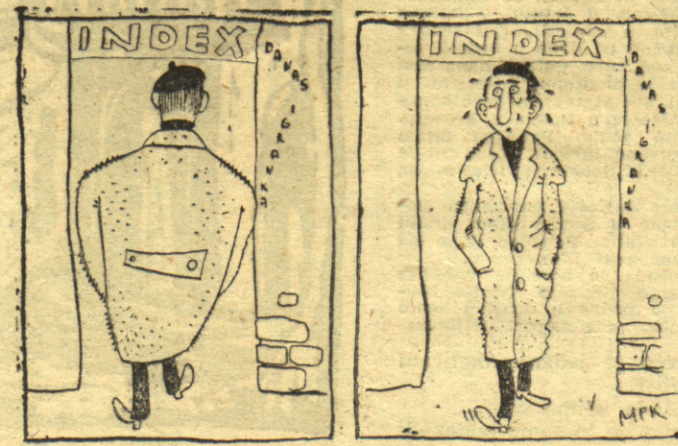
Група студената планирара и истраживача, опремљена најmodernijim spravama, после višemeseчног трајениа успела је да пронађе једног асистента Београдског универзитета, који није дао докторат из своје струке и што је најважније, не намерава тако нешто да учини до краја свог живота. Име дођеног држи се у тајности пошто он сам не жели да јавност и штампа злоупотребе његову скромност у сензационалистичке сврхе, али је ипак обећао да ће написати своје memoare који ће бити објављени тек после његове смрти.

ЗИМСКА ИДИЛА

— Фрижидер, „Ободин“, не ваља то ништа. Бољи је „Бездрвин“ — изјавила је пармантна Мелита кандидат бр. 1 за најлепшу девојку...!

МЕТАМОРФОЗА

— Оптимиста сам — изјавила је Мелита, шаљући своју слику на конкурсе за избор најлепше девојке...! Наш сарадник је добио следећу изјаву од ње:

— Конкурисала сам пошто је то један начин да се пробием у свет. Моја лепота не признаје границе. Иначе, моји квалитети су вам познати. Ко их не зна може добити детаљна обавештења на штрафти иако ја нисам редован посетилац штрафте, је она постала паланачка. Свако иде на штрафту и квалитетно је у опадану. Треба тражити нове путеве. Али о томе други пут. Мало сам узбуђена. Ова изјава добро ће ми доћи као припрема за касније кад бучем изабрана. Већ сам почела да учим италијански. Извесне појединости ћу вам ипак дати. Плавша. На свакој ножи пет прстију. Палац дуг 2,5 см. Говорим енглески итд. Немам ниједан покварен зуб. Мирис кармин — инострани. Обим струка 38 см. Остале појединости прочитаћете кад ме изаберу. Поздрав, читаоцима „Студента“ — изјавила је пармантна Мелита кандидат бр. 1 за најлепшу девојку...!

ZRNO PO ZRNO...

Zoran Mišić: »Antologija srpske lirike«, Matica srpska

Sastaviti Antologiju danas i ovdje nikako ne znači tražiti hleb preko pogače. Već odenuta odedama celoga jednog veka, srpska poezija znači pobjednički rod i najsušno umetnički življenje naše pa je srečni ali davolski posao prebirati po njoj i krojiti od nje. Zoran Mišić obavio je svoj posao čestito i određeno.

Na ovu antologiju, međutim, navalioe mnogi drvljeni i kamenjeni, sumnjom i pakošću u stilu mačevaoca ele pog za svoje promašaje ili sa profsorskim kažiiprdom. Jer, neko je zaboravljen. Nekom je dato pastoresko mesto, nekom su otvorena sva vrata širom. I biće skloni svi ljudi i svi smrknuti da zaborave, previde, golemu zaslugu Mišićevu, zaslugu koja znači izmirenje stotine godina i modernog, dakle, obogaćenog sluha. Ne ukusa. Ne zanimanja. Već samo sluha. Jer, čarne iracionalne vrednosti jezika našeg, stidljivo priznavaue, ali držane pod gomilom antologija kao zrno greha pod devet Andersonovih jastuka, imaju puni glas u ovoj knjizi.

Mišić je već komentaron o Branku Radčeviću, tom stražilovskom momku i ljubavniku, bio na izvanrednom tragu. On je već odmah osetio žilu kucavicu potencijalne srpske lirike i posle, ne gubeći se na stranputicama, preplivavši brzake meduratne lirike, došao do onih dragocennih reči našeg vremena pred kojima često otvramo četvoro uši. Često i gordo.

»Sa Brankom počinje vek slave i mučenšstva naše poezije. Mlad, neuk i inokosan, bez oslonca tradicije, za puti ose najvišim metama, hteo dugu da sa neba svuče, da pomogne ruku i slobodni, da dostigne Majrona, da izrazi najtanjanija čuvstva

VEST O »VICICIMA«

Saznajemo da će se prvog januara iduce godine poloviti prvi broj »Vica« čije je osnustvo bilo primetno u kulturnom životu Beograda a naročito među studentima.

ili momčići i pirlgave seljančice ali na trg se nije moglo, vašarište je bilo ograđeno a pred školskim sokakom gde se odvajkada igralo, stoji Dobra duša kao karijatid. Naide harmonikaš a milicioner mu zapreti. Naide drugi pa i njegova pretinja. I tako sat za satom, veče se poče spuštati a mladinja se još ne razilazi. Dobra duša se češka po glavi, uzdahne, vrpolti se. Zao mu. Kad se već i mesočina isprsi nebom, on zaturei šajkaču pa onako namćorski otkopča harmoniku dugmetaru što je jedan pegavi mladie nosio. I tako prečutno, kao protivtežu sebi, on dopusti, propusti jedno kolo. Posle je i sam brundao kao medved neku seljačku pesmu...

Nisam više kepec. Nisam osnovac. Rekao sam to vaspitaču. Zar izvesne pridike nisu suvišne, kao ispisane sveske. Za vreme praktičnih časova, Rumunčiću je pozlilo. Dežurni nastavnik mu je rekao da folira. Dečko se grčio od bola. Suze, sitne kao omaja, klizile su niz njegovo plavo lice. Zarko je hteo da ga povede u spavaonicu ali se nastavnik usprotivio.

Pa nisamo mi vaši nadničari — ležerno je dobacio Zare.

Čuti, mangupe jedan. Ti ćeš da me učiš! — Ja nisam mangup ali vi se baš mangupski ponašate! opet je vrlo prisebno rekao Zarko i ja sam bio ljubomoran na njega što je tako otvoren. Lice mu se lagano zarilo.

Dosta! Dosta sa tim lajanjem... Najeo si se pa besniš!

To je bilo suviše. Rumunac je počeo da jeca. Otvorili smo četvoro uši. Zarko je naglo ućutao i nekoliko koraka pošao u susret mladim stablima bresaka koje smo kalemil. Dobri pajaci su još jednom bežali u šavove lišća.

Miloslav Mirković

poetskim jezikom ni od koga nasledenim, neprilavljanim za izlete kojima je stremio».

Dvuumljenja više nema. Sve one pesme koje su stajale u senci, koje su bile susedi i druga polovina voća, sada su pred nama, crno na belom, u nesmanjenoj svežini. Praveći su preskočeni, škole izbrisane da bi san bio ozaren i kao prevashodni učitelj i kao pravi pravcati učenik. I nije samo inat ove antologije već i njome moćno dokazana činjenica da Brankovi naslednici nisu drugorazredni romantičari, golubi gačani, već oni pesnički usamljenici koji su preživeli ratove prelepšavi sluh.

Središnji sjaj ove knjige leži u izboru naše meduratne lirike, tog zlatarevog zla ta tek sada široko viđenog, tek sada u uvo uđenutog. Sumatraistički bol Miloša Crnjanskog koji krvavo niče iz panonskog blata, na ovim listovima srazmerno se sreće sa divskim prividenjima

ULUH U BEOGRADU

Najzad, posle četavih deset godina po prvi put imamo priliku da sagledamo i ocenimo jedan siri izbor hrvatskog slikarstva i vajarstva koje nam je, do sada, bilo dostupno samo fragmentarno preko pojedinaica ili manjih grupa; izostalo je Savezna izložba, ali na njoj nisu učestvovali mladi niti pak vajari. Nasilnost, nekojko najeminentnijih umetnika i ovoga puta ne izlazu (Bogdančić, Kršinić, Tartalja i Augustinčić) što je već izgleda postala praksa i kod nas u Beogradu, a što u svakom slučaju vodi diskreditovanju udruženja kao staskiškog organizacija, te se može karakterisati i kao omalovažavanjje islihi.

Inače, odmah, na prvi pogled, što je sasvim razumljivo, da se zapaziti velika raznovrsnost i širok dijapazon najkontrastnijih shvatanja, pa i izvesna disproporcija u kvalitetu koja, međutim, nije toliko bitna da bi kvarila onaj opšti nivo ove izložbe. Ipak, i pored toga radi lakšeg pregleda, mogu se pojedini grupisati po srodnosti likovnog izraza ili zajedničkog porekla izvora, ali na apriori već samo kao orijentacija. To se naročito odnosi na apstraktne slikare, zatim na one koji po-

stave od ekspresije, jer ove dve grupe su najmnogobrojnije, te u prilicnoj meri stilski određuju karakter gotovo celog izložbi, mada su posedili aktorni impresionizma primetni kod nekojicne i mada su ostali, svaki na svoj način, neaktívni.

Od poedinaca nekotko imena zaslužuju svaku pažnju: U prvom redu interesantna je slika Lj. Bablića »Z moga vrtas, koja, lako veristieki tretirana, ima u sebi nečeg od nadrealizma; vrlo sugestivna melanholija i vizija promašjenog dovedeni su do kulminacije i shvaćeni kao tajmotvi cele slike. Jedan mladi slikar, Miljenko Staničić, možda najviše svoj i bez direktnih uzora majstor je intimnih ambijeta čak kad je u pitanju i eksterijer. Blagom, prilgošenom svetlošću on nam dočarava ljude i predmete ne kao realne objekte, već više u smislu njihovih supstancije i njih kao opšteovečanskih simbola. Zatim bi došli: S. Šuhaj, siguran i ujednačen, valerski ošmeren. Z. Prica, tematski vezan za selo a zbog toga i sklon pomalo oporom koloritu; E. Simunović koji u rashtanjanju pejzaja proijetra ih kao strogo odvojene površine, ali pri tom postizaje i određenu atmosferu i materijalizaciju. Posebno se ističu: F. Kalmer, I. Svrtasek, B. Dogan, R. Sabljic, A. Moti-ko i A. Kinert — liricari u svom najpotpunijem vidu, zao-kunjeni likim emocionalnim potezom kice i diskretnim tek na momente naglašenim ritmom, koji pulsrta kao unutrašnja vrednost slike.

Ekspresionisti, ako se tako mogu nazvati, jer to u potpunosti nisu, polaze u svom stvaralaštvu većinom od Ruo-a (O-

govih stihova) ne može učiniti ni boljim ni gorim, jer on deluje esencijalno čim se raspeva i čim jurne u danas, a buduće, u postojeće najlepše. Ali vred; slušati dugo ono što udara moru o bregove, ono što je puna originalnost, ako je ta reč i posvetiteljska kako nam se tvrdi uvodom ove antologije.

Krug knjige u svom vladalačkom stihu zatvaraju Račković, i Miodrag Pavlović, dva pesnika razgovetne pesničke snage. Uporni nepro-sečni klasični u odbrani gradova i trave, oni su oivičili lepotu, odbranili žed za ovakvim zbirnama zbirova.

Najzad ostavimo sve čari koje se tako često zovu marginalijama. Vratimo se poziciji, toj neprekidnoj svežini sveta, tom večnom letovanju, koje i kad imna senke ka opuške tek složene u kupu, otvaraju jedan dobrotivni prostor. Evo antologije koja se može dugo voleti.

Miloslav MIRKOVIĆ

Nerman i M. Detonij. Od mladih prijato je iznenađenje Lj. Ivančić ponajviše zbog vrlo tatanog psihologiziranja i mislia da iz jedne baje izvuce citavu skalu filozofa.

Apstraktini su brojno dobro zastupljeni i mada su njihove izražajne mogućnosti dosta skućene, nikom slučaju ne deluju samo dekorativno već naprotiv postaju vrlo lepe rezultate, bez obzira da li se radi o plastičnosti i analizi površina (V. Murtić i J. Rastek) s jedne, ili o senzibilnim preokupcijama (E. Maritića »Veselié möras, J. Vanista i J. Smokvina) i čistih boja (V. Svećnjak) s druge strane. Sledeći iz tona, nameće nam se misao o pömnju apstraktnog, jer svaka površina, svaka tačka i linija asociiraju nas na realne predmete, te zbog toga ne mogu se shvatiti kao »ničta«. Jer iako su samo pojmovi one egzistiraju kao transponovane likovne projekcije realnih objekata.

Valjari su većinom zastupljeni manjim komadima i jasno se da zabaviti njihov odgoj na do-brim tradicijama ali i potpuno nova shvatanja. Vojni Bakić pokazuje misao za sintefiziranje za »proščićavanje« i svođenje figura na ono najbitnije, na srž samu. »Zenski portret« Koste Angell Radovanjaja, nosi u sebi sve odlike neposrednih, intimnih skulptura, v. načas naprotiv konvencionalna mada u monumentalnosti njegove »Sedeće devojke« ima izvesne plemenitosti. Treba istaći i naturalističke portrete Milena Lah i V. Milešija, virtuozan ali skladan pokret »Figure« i Kozarića, a takođe i »Bistu žene« Ksenije Kantoci i »Torzo« D. Džamonje.

Povodom stogodišnice rodenia

Porodični život mladog Frojda

Iako je često grešio... A pokušao bio apuridan... Za nas on više nije ličnost... No čitavo podneblje mračnja... W. H. Auden

Engleski psiholog Ernest Džons duboki je znalac i odani poštovalac Frojda, prijatelj i biograf. Evo koncizno prepričanih činjenica o Frojdomov detinjstvu. Čak i u ovako skraćenom nizanju činjenica oseća se da ih je u originalnoj verziji nizala ruka psihoanalitičara, što samo pretpostavlja tih i nenametljivo laskanje tvorcu psihoanalize:

»... Sigmund Frojd rođen je 6 maja 1856 kao najstariji od osmoro dece u drugom braku njegovog oca, trgovca vinom. Mesto njegovog rođenja je Frajberg, sada Pribor u Moravskoj. Jakob Frojd imao je 41-nu godinu a njegova nova žena 21. Iz prvog braka imao je dva sina; Emanuel, stariji, učinio ga je već dedom u vreme Sigmundovog rođenja, tako da je novodošavši imao sinovca starijeg od sebe.

Ovo nije bio jedini rodbinski odnos koji je mladom Sigmundu bio zagonetan: njegov drugi polubrat Filip bio je sasvim iste starosti kao i Sigmundova majka. Tako je, (prema psihoanalitičkom uvidanju), njegov dečiji um spario ovo dvoje i počeo »okrivljavati« Filipa za majčine trudnoće. Sledeće novorođenče, Julius, stiglo je kada je Sigmund imao samo jedanaest meseci, a umrlo je u osmom mesecu života. Jednom izvaročnim zahtevom biograf-analitičar Džons pripisuje Sigmundu da je želeo Julijansovu smrt, i da je onda, kad mu se želja ispunila, patio od nepodnošljive krivice. Solidniji je dokaz da je Sigmund patio od kanđih ljubomora kada je navršio dve ipo godine života opet morao da deli majčinu toplinu i ljubav, ovoga puta sa svojom prvom sestrom Anom. Nju nikad nije ni voleo, niti joj je oprostio.

Nema sumnje da je zbog zapeljanih odnosa uzrasta i pola, u svojoj porodici, Sigmund Frojd rano postao preokupiran zagonetkama pola. No ipak nije sve bilo takvo da bi mu donosilo neugodnosti. Bio je nezoran i kao prvorođeni je ostao miljenik svoje majke tokom celog njenog dugog života (do 1930). Frojd je pisao: »Čovek koji je bio nesumnjivi miljenik svoje majke očuvava tokom celog života osećanje osvajaja, onu uverenost u uspeh koja često izaziva stvarni uspeh.« Majka je bila trpeljiva: otac je bio taj, a ne ona, koji ga je grdie zbog mokrenja u krevet kad je imao dve godine. Očac je bio strog ali ne i oštar. Nema razloga da se veruje da je ikada pretio Sigmundu da će ga osakatihi ako masturbira, mada izlzeđa da je ta pretinja tada bila uobičajena u Evropi. Ipak Frojd je, tokom svoga rada došlo do zaključka da svaki čovek pati od strepnje da će biti kastriran.

Sigmundov stalni drug bio je njegov sinovac Johan, i (kao Džons u neanalitičkoj britanskoj primedbi) »postoje indikacije da njihove zajedničke igre nisu uvek bile potpuno nevine.« To odsustvo bezazlenosti dopiralo je i u igre sa Johanovom sestrom Paulinom, i Frojd je (kako je ispričao doonje) pomilijao u mašti o nasilju nad njom koje bi počinili Johan i on. U njegovim ranim odnosima iskaknut je stav prema ocu koji je bio dovoljno star da mu bude deda. Stavljajući ga na pijedestol predaka i udaljenosti, i oslobođajući ga od »krivnje« za majčine trudnoće, mali Sigmund imao je malo, ili čak uopšte nije imao svesnih želja da zameni svoga oca u majčinih osećanjima (ili u posteljici). Njegova edipovska osećanja bila su deklasirana na Filipa. To mu je moglo »pobediti« da vidi Edipa kod drugih — možda i do izvesne tačke uzdignuta toga poima van njegove lične vrednosti. Bio je to škak za Frojda, kada je u svojoj 41-voj godini, podvrgavajući se prvaj psihoanalizi u istoriji otkrio da ima nesvesna edipovska osećanja kao i svaki drugi pacijent...

Neuobičajena iskrenost biografije, i još neuobičajeniji aspekti naučnikovog detinjstva izneseni u njoj nisu samo plod realistične želje za kazivanjem spontanone istine o detetu uopšte, kao čudljivom i nekontrolisanom stvoru nego, u Frojdomov slučaju predstavljaju želju za udovoljavanjem osnovnoj Frojdomov devizi — upitniku: »Šta sam to ja?«

Na rubovima časopisa

Na belim koricama Dela 12 sreli smo četiri pesnika, četiri velike naše juče, a danas već nešto što izneverava, odbija, nanosi udarac sumnje. Ne tako davno, stihovi Irene Vrkljan imali su jednu elijarovsku harmoniju koju smo smatrali obećanjem svežine i prvenstvenim darom. Balade koje je ona potpisivala čovek mirne duše može priložiti mnogoj antologiji našoj koja bi postovala savremenost. Juče tako a danas? Ponavljanje metafora koje se gledaju preko apostrofe od iskidanih žica, proćerdavanje reči: tišina, reči smrt.

Mijenjam se poput zvuka u prvom krugu tišine, u oku su jedne nove nieznosti pretvaram se u smrt.

Irena Vrkljan je nekad govorila snežno. O dečaku, senkama kao niko pre nje govorila je juče. A danas? U istoj svesci Gane Todrovski u jednom grču prvi pastoraru koja se pomaže jezičkim vragolijama ali uprkos svoje opitne vate, ostaje u pepelu nesložnih reči. Jovan Hristić i Boro Pavlović još su dva imena kraj kojih reč nada postaje manja od makova zrna.

Svrha pisanja danas dobija kod Svete Lukića široku

Bez naslova

Zemlja je već raspukla, samo vrane izlizeću iz košara i stabla uz škripu svijazij tijela. I prst je moj u vjetru i glava moja je pala krvava u meko sijeno i liči na glavu psa.

Sada je vrijeme za zmije, za skakevce, za sove, ja očekujem oblak. I ovaj moj je dan ko splav na bari maloj. Zemlja je već raspukla, iz pukotine njene diže se grad ko san.

Miroslav MILINOVIĆ

analizu. Razmišljanja o lednom tako komplikovanom problemu teku živo, a sistematizovano, noseći sobom sve moguće komponente koje određuju i uslovljavaju potrgnutog pitanja. Uzimajući i pisce koji »moraju« da pišu i one koji od pisanja žive, gledajući sve to sa sociološkog, psihološkog i etičkog stanovišta, pa zatim razmatrajući udeo bogatstva kulture u pisanju, o ili još važnije postavljajući pitanja »umetničke slobode« koju Lukić prepoznaje kao pitanje umetničke moći odnosno nemoci, pa interesantno razmatranje uspeha i probijanja pisca u popularnost, neka uzredna polemanja sa Lefevrom i drugim — sve to ukazuje na studijoznost s kojom je Lukić prišao razmišljanju »tog davolskog posla«.

ništva ali samo periferno jer je mnogo težih stradanja pri tisku kasaba) obogađena je izvrsnom, istančanom dečkom psihologijom što pretpostavlja i najveću vrednost najnovijeg Bulatovičevog stvaranja. Manja ratnog otimanja koja ne zna za skrupulo izlazi iz okvira literarnog i navodi na filozofska razmišljanja o čovekovoj prirodi.

U novoj prozi Miodraga Bulatovića »Gledano dujo« nalazimo neke nove nagoveštaje njegove buduće knjige. Jedna atmosfera pomalo poznata iz ranije priče »Crna« sa novi momentima (zatočenici su sagledani iznutra i obeleženi spolja, požar utiče na psihologiju stanov-

Zagrebački Krugovi sve su užii. Razdragani nekada pa poduhovljeni kasnije oni su sada zastrešujući primer rasplinutosti. Poslednji broj 6-7 pokazuje potpun pad. I sada se ne zna šta je sred n'oškolski časopis: Polet ili Krugovi. Neki prosečni prevođi, nejednaka proza, beleške o zbirnama pesama i mali snop svetlosti bačen na kakvu slikarsku izložbu olo sadržaja ovešale porođanog. Tomislav Sabljak, već je izgubio krševitu rečenicu svojih stihova, i polako se odeva barskim svetom nekog sumnjivog simbolizma (možda i nesimbolizma!) Od dobrog metala odlomljeni su samo stihovi Petra Berčića. Jedino se njemu može uputiti poruka: dovidenja nadol!

Потомци Викинга пију кока-колу

Сасвим туристичке и не-претенциозне белешке, које, ако се не узме сувише стро-го, могу бити и час из еко-номске географије Данске или нешто слично

У Скандинавију, заправо Данску, када се долази из Европе, т.ј. Континента, може се доспети и возом и бродом. Будући да ја волим величаствене тренутке, изабрао сам овај други, да би могао у правом смислу речи „ступити“ на тло Данске. Међутим, већина европских железничких станица не располаже обавештајним биромима па је за нас који смо навикли да не верујемо Возним редовима, већ само службеницима обавештајних уреда, прилична незгода што морамо да се равнамо искључиво по неким немогућим редовима возње. Када се уз то још не зна добро ни географија, онда је сигурно да ћемо стићи на погрешно место.

Ја додуше нисам стигао на погрешно место, али од мога свечаног ступања на Данско тле, није било ништа, зато што сам сео у воз који ме је, додуше доста заобилазно, довео сасвим су-вим путем у Данску.

То сам приметио тек када ме је пробудио један адмирал Данске Краљевске флоте и затражио пасош. Још је додао:

— Сер, ово је Данска.

Рекао сам му хвала што њега није много узбудило из простог разлога што он уопште није био адмирал (то сам дознао тек доцније) него обичан погранични по-лицајац. Пошто сам ја сумњичав човек и још увек нисам веровао да је то Данска сишао сам са воза (који је стојао) и купио флашу кока-коле. Пружио сам

1 немачку марку а добио сам кусур у неким избуше-ним новчићима. Пошто знам да Немци нису народ који би бушио новац а да за то не постоји неки јачи раз-лог, поверовао сам адмира-лу и вратио се у купе. Мој пријатељ адмирал енергич-но је протествовао на десе-так европских језика што сам напустио воз а нисам му попунио специјални фоо-мулар за странце. Сада је дошао на мене ред да се бич-ним, пошто сам био једини странац у целом возу који је морао да попуни тај спе-цијални формулар.

— Зар моја виза није у реду? протествовао сам.

— У најбољем је реду, како само може бити уред-на виза издата од неког дан-ског посланства.

— Па шта онда?

— Али баш зато што има-те визу, морате попуни-ти и овај формулар.

После сам схватио да је свему крив мој „црвени па-сош“ и моје „комунистичко“ држављанство. „Сви стран-ци, каже један дански за-кон, који са визом долазе у Данску (а са визом дола-зе само грађани комунистич-ких држава, а то не пише у том закону али се зна) мо-рају попуниће специјални формулар у два примерка и један предати полицији а један сачувати па поново предати полицији прили-ком напуштања земље“. Бу-дући да сам ја стварно имао црвени пасош, а да адмирал зна да чита па ме не би из-вадио ни да је далтониста, морао сам да пристанем на попуњавање специјалног формулара. Само сада се показало да ја не знам да читам: на име, тај ђавољи специјални формулар је на-данском језику који ја на-равно нисам знао (сада га знам, т.ј. могу да попуним формулар). Одбио сам да га

попуним и рекао сам адми-ралу ако га интересују мо-је генералије нека их пре-пише из пасоша. Он је при-стао не слутећи да сам ја то урадио само због тога што ми је пасош дозлабо-га нечитко испуњен што сам рођен у врло екстрава-гантном, ексклузивно срби-јанском месту и уопште што има много ч, њ, њ, ж, ц, ђ и других знакова који су додуше прави лук и во-да према неким скандинав-ским словима.

ФЕРИ ЈЕ ФЕРИ

„Фери-бот“ је енглеска реч која дословно преведе-на значи „железница-брод“ а употребљава се за брод који превози железницу. Све у свему врло просто. Једино што ту не разумем то је што кад се већ један-пут човек нађе на фери-бо-ту, не зову га бот (брод) или фери-бот, већ само „фери“ (железница). Да нисам учи-нио један саобраћајни пре-ступ не би ми дознао зашто је то тако. На име и на фе-ри-у има две класе. Буду-ћи да сам ја имао карту II класе упутио сам се у од-говарајући салон. Како је он био препун, храбро сам ушао у салон I кл. и поред строге опомене на вратима за кога је салон намењен. Наравно, нико ми није тра-жио карту из простог раз-лога што њихом није ни па-ло на пакет да би се ко у-судио да направи такав са-обраћајни преступ. Тамо су за шанком седела два типа. Како сам ја врло сигурно ушао унутра, помислили су да сам личност која их мо-же информисати о најваж-нијем проблему тога мо-мента:

— Сер, питао ме је један, када се отвара ова смрдљи-ва рупа за пиће на фери-у,

— Никада, одговорио је онај што је седео с њим за шанком.

— Никада? Зашто?

— Зато што је ово само об-ичан „фери“.

— И ви сте то знали а нисте ме обавестили?

— Нисам приметио да вас то интересује. Уосталом сваки поштен човек зна да је фери само фери. И сва-ки поштен човек проклиње дан када мора путовати фе-рием а не авионом како то обично раде сви поштени људи.

После сам дознао да је тај „поштен“ човек Швеђа-нин. То ми је било прво ви-ђење са најсупериорнијом скандинавском нацијом. На-равно, они никада не тврде да су тако што, али се опа-

сно труде да сузбију слич-не жеље код својих комши-ја. После сам дознао да и сваки фери није баш само фери.

ИНТЕРВЈУ С ТАК-СИ ШОФЕРОМ . . .

Када сам се коначно искр-цао у главном граду нека-дашње прве Западноевроп-ске силе и вероватно најо-паснијих морских пирата и-сторије имао сам за три ми-нута прилике да видим да се у овој земљи од тога вре-мена много променило. Прво и прво, нигде нисам видео ни једног пирата, викинга или шта слично. Шта више имао сам утисак да Данска није више ни река нарочи-та сила. Незнам да ли сам то сам схватио за та три минута или сам веће рани-је прочитао, остаје чињени-ца да Данска није више светска сила. То ми се ја-ко свидело и питао сам шо-фера који ме је возио, како то могу да дође Гренланд, који је 40 пута већи од ме-трополе, када више нису сила.

Он се странно зачудио:

— Ко каже да ми држи-мо Гренланд?

— Па тако пише у сва-ком учебнику географије!

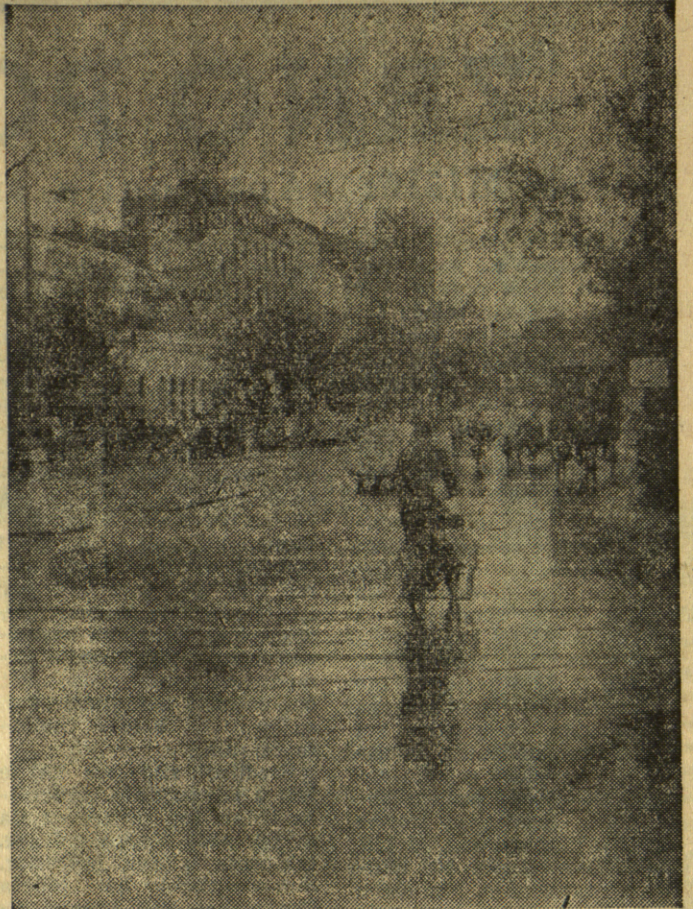
— Гренланд је НАТО фа-за и тамо данас немају при-ступ, тврдио је шофер.

Пошто из принципа не верујем такси шоферима интересовао сам се на врло одговорном месту за тај и-сти проблем и добио сам одговор да и потпредседник владе (за председника не знам) мора тражити специ-јалну дозволу ако хоће да посети рецимо свој избор-ни округ на Гренланду.

Будући да нисам имао намеру да се упознајем са министрима и да све то поверавам, пошао сам у потрагу за неким потомком викинга, наравно млађим.

. . . И ПРИЧА ЈЕД-НОГ ДИПЛОМАТЕ

Цело пре подне скитао сам се по Копенхагену, ко-га узгред буди речено скан-динавци зову на разне на-чине (Ребенхавн на пр.), али никако Копенхаген, и нисам имао прилике да сретнем ни једног правог младог данца или данкињу. Најзад сам сав срећан угледао огроман ред пред касом „Тиво-лиа“ (то је нешто као културно-забавни парк), а-ли у маси од пола хиљаде људи и жена није било ни-ког испод 65 година.

Становници Копенхагена бициклима иду на посао

Тек око подне, када је пауза за ручак, појавило се на улици нешто младог све-та који су ужурбаном ишли према некој млекари да по-пију чашу млека уз сенд-вич, и, другим речима да ручају. Тако сам се уверио да у Данској сви који су способни за рад — раде. После ми је један наш ди-пломата у Данској испри-чао две приче о томе каква је однос Данаца према ра-ду:

„Позвао ме један позна-ник, иначе министар у пен-зији, да га посетим. Тога да на биће на фарми која је сада власништво његовог сина, иначе зубног лекара. Како нисам знао колико је тачно удаљена фарма од Копенхагена, стигао сам је-дан сат раније и наравно, мој пријатељ није био спре-ман за дочек. На име лежао је у радном оделу испод једног трактора и опраљао га. Молио је да га мало са-чекам, мора поправити трактор иначе му син неће признати цео радни дан. Мислио сам да је то шала, али сам се после уверио да стари ради код сина неде-љом као механичар и тако отплаћује своје обавезе што њему и жени син лечи зу-бе. Наравно, и он и син ра-чунају се у „бољестејеће“ грађане ове краљевине.“

Тај исти наш дипломата испричао ми је како су ов-де прошле године били не-ки наши млади задругари на пракси и како су после недељу дана рада дошли у посланство да се жале како је сувише напоран рад. Ка-да их је он питао шта ради фармер за то време, да ли их тера бичем на рад, они су одговорили да је про-блем баш у томе што фар-мер бежи испред свих за две врсте и намеће страхан темпо.

ДЕВИЗНЕ ПРИН-ЦЕЗЕ

До увече, успео сам да дознам разне ствари, које не улазе у удебенике.

Тако на пример, свуда пише како су пољопривред-ни производи главни извоз-ни артикли Данске. Међу-тим ја сам дознао да су и принцезе врло значајна ставка у извозу. Прво сам мислио да је то антимонар-хистички виц, али сам се после уверио не само да је истина него и да не постоје антимонархистички вице-ви. Додуше постоје извесни људи који сматрају да мо-нархију треба заменити са-временијим уређењем, њих називају анархистима и сл. али они лично немају ни-шта против садашње кра-љевске куће, шта више краљевска имена употреб-љавају у молитвама (ако су религиозни) и посвакама (а-ко су нерелигиозни). Углав-ном, данци извозе своје де-

визне принцезе у суседне пријатељске монархије и тако долази до још прија-тељскијих пријатељстава. Приликом сваког извоза принцезе долазе до међу-собних манифестација које се завршавају прикладним трговачким уговорима. (На-дам се да ме ниједан про-фесор неће озбиљно схва-тити и унети ово откриће у најновије удебенике еко-номске географије пошто се и из претходних рече-ница и пасуса види да сам ја прилично неозбиљан ре-портер).

САСВИМ АНТИ-МОНАРХИСТИЧ-КИ КРАЈ

Иначе сам утврдио да по-томци Викинга врло кон-структивно проводе време. Кад нису на послу или не уче, скупљају се у малим ресторанима где се пије млеко, кока-кола и понекад пиво. Када сам једном дру-штву, с којима сам изашао у такав ресторан, предло-жио да попијемо „нешто“ место кока-коле, тог пле-менитог пића које не пому-ћује разум, али га и не по-креће, напишао сам на не-премостиву препреку јер у већини таквих локала и нема „шта“ да се попије (сем пива).

Рекао сам да су то врло забавне вечери, нарочито у малим местима. Како је Данска равна земља, није тешко бициклом доћи где било, седети у „кафани“, слушати грамофон и не при-чати.

Потомци Викинга, за раз-лику од својих предака, врло су миран свет.

Тек много доцније, када сам упознао и остале скан-динавце, имао сам прилике да се уверим да су потом-ци Викинга не само нај-мирнији него имају и нај-бољу душу. Нико се неће у Стокхолму узбудити због тога ако сте залутали на улици док ће вам сваки ста новник Копенхагена помо-ћи да изађете на прави пут. Исто тако, ако дођете са неким антимонархистич-ким идејама и покушате да промените нешто у већ у-тврђеном реду, наћићете на сасвим различито реа-говање у Данској него ре-цимо у Шведској. Будући да живе нешто северније, шведи и норвежани сматра-ће вас за лудог човека и гледаће да вас се што пре отарасе, док ће данци са-много воље и жара да вас убеђују да сте на кривом путу.

(На часну реч, купио сам у Копенхагену једну добру књигу о Данској и на првој страници није била слика пе-ле Краљевске Поборнице већ само Његовог Краљев-ског Величанства!)

Влада Филиповић

Са улица Копенхагена

Obala tame

Čuju se bubnjevi iza tog zida što polako tone u naprsline moga smeħa, još jednu čašu za plotune šume jablani, umiremo sinovi tame dok zvone večernje zvezde i uvelih suza oči su nam pune čuje se molitva umirućih vetrova sa ruba ove smrti bez plama, bez gordosti, bez tame ležim nauznak, neko ponavlja moje ime duž ispranih paluba i modri sneg pada jablanima na rame mesec mi ključje čelo i crveni ovan proždire odbeglo more, u koje pada ranjeno sunce i pljusak vesala a noć je zapaljena na rubovima našega pada, nalivamo u kondire krv zvezdanu, dok nebo suzi po crvenom pesku žala.

Vladimir STOJSIN

SONET

Obaziru se izdanci nad svijetlom jamom ustaje iz neba neprosvećena kama sjenke se pipaju nasamo iz glave izlijeće bijela vrana.

Vedrina se od oka slama pomiraju se koljena u liku u stanovništvo je posijana slama u kosti praotac gradi viku.

Kurjače što ležiš na urliku koji se okotio u liku okreni dlake na pogurenu priliku.

Po vidiku igra nepreskoka u njoj moja ljubav crnooka. Sad nema nijednog svjedoka...

Branko BANJEVIC

Veliki svet

Stojim i gledam odjednom mnogo neba i mnogo veħra odjednom mnogo daljine Sada bi mogla da dođeš bez suza i bojazni

Šumovita je obala i njenom senkom podvodni vetrovi nose ribe, mrke kao večernje lišće Sada bi mogla da dođeš kao da sasvim ne postojimo.

Ljubomir SIMOVIC

Moј otac

Moј otac je već vrlo star. On sedi u velikoj drvenoj naslonjači u uglu sobe kao da pozira moј otac je tu negde u dodiru stvari koje su se navikle i zarasle u pepelu mog glasa čuti zagledan nekuda u davno potonulo vreme.

Ima nas više od deset i bodemo se međusobno iglama pakosti a nekad smo se odlično sporazumevali kada smo bili samo o n ili njegovi mirni odmereni pokreti.

Moј otac ponekad nečujno kašlje i kao da loče nešto da kaže ali to čini vrlo sporo jer za sve ima vremena u izobilju moј otac je već vrlo star on je tu negde u dodiru stvari koje su se navikle i zarasle u pepelu mog glasa koji se više ne raspoznaje.

Pavle Popović

Студенткиње даваоци крви

Акцију за давање крви прихватиле су и студенткиње из дома „Бера Благојевић“. Оне су дома окупиле доста девојка, које су и поред својих малих резерви дале крв.

Организовање колективног давања крви се први пут јавља у нашим домовима. После давања крви студенткиње су примиле обилан допринос и пуно смећа и радости враћене колима у дом.

Пут обликовања

На годишњој конференцији Друге године француске групе Филозофског факултета, поред текућих проблема и бућних задатака, студенти су разматрали и начине како да се обликују и упознају.

Усвојен је веома похвалан предлог да се организују колективне посете позоришту, библиотечним и концертним. Овај начин би могао бити усвојен и на другим факултетима нарочито тамо где предавања нису обавезна.

Два успела предавања

У Студентском дому „Иво Лола Рибар“

Друштвени клуб Студентског дома „Иво Лола Рибар“ постиже у последње време добре резултате. Просторије су преуређене, набављене су нове гарнитура намештај и радио апарат са грамофоном. Клуб је преплаћен на све дневне и недељне листове и часописе, тако да га студенти радо посећују и у њему пријатно проводе део свог слободног времена. За набавку опреме Управа дома је дала Клубу близу 200.000 динара од прихода са игранки. Такође су недавно одржана два успела политичка предавања. Брана Јевремовић, Јасни Вујицац, говорио је о међународној ситуацији, а Иван Иванчи, уредник „Младости“, као очевидцац, говорио је о догађајима у Мјарској.

С. Н.

Pisma studentu

Opet demonstratorima

Ovaj puta ne želim diskutovati o principima komisije USM, ma da bih rado i uvijek prihvaćao jednu takvu diskusiju. Samo hoću da odgovorim članovima J. B. sa ciljem se pisanim načinom solidariziram i USM.

Ako je komisija sastavljena od 35 članova raspravljala i sati o svim kandidatima, kako se onda moglo desiti da budu izabrani kolega Sokolović, za demonstratora iz anatomije, kada mu je prosjek ocena 6,5, kolega Borokovac sa prosjekom 7,5 i koleginica Krka Ljubica, sa prosjekom ocena 7,8 a predmetnom ocjenom samo 8, a odabijeni su mnogi sa daleko višim prosjekom ocena.

Bašte, izabrani su oni koji ne ispunjavaju uslove konkursa raspisanog od strane fakultetske vlasti. Možemo onda postaviti pitanje zašto je on uopšte raspisan, kada se njegovi uslovi ne postuju, već grube krše. Drug J. B. Je sigurno znao za uslove konkursa, a prisustvovao je izboru onih koji nemaju prava, na to i kaže onda drug J. B. vi možete izjaviti da je... komisija savjesno obavila svoj zadatak... kako kasnije možete i braniti svoj stav, kako i u ime kakvog morala?

Tako je i ne treba se razbacivati bombastičnim i praznim izjavama, koji ne samo da ne osvetljavaju i ne opravdavaju, nego čak dovode u sumnju vaše poštenje namjere i iskrenost vašeg pera.

Nije važno da li je izbor izvršila obična ili specijalna komisija, činjenica je da su izabrani oni koje je USM predložio, a i činjenica je da je tu bilo nagovještaja pred kojima ne treba zatvarati oči, nego ih priznati i ispraviti.

Zelimir Mikić

SINE IRA ET...

Ako formiranje misli počne od jednog neprincipijelnog i u osnovi dekadentnog shvatanja, onda se neminovno dolazi do spekulativnih generalizacija punih proizvoljnosti. Pribegavanje takvim metodama nedvosmisleno govori o neintuitivnoj upotrebi.

Jednostavno ignorisanje diskusije o principima koji su rukovodili komisiju USM pri predlaganju demonstratora, znači lišiti sebe moralnog prava na jedan ovakav atak, pogotovo kada proklamativno varite za jednom takvom diskusijom, a u trenutku kada vam se pružila prilika za to (na konferenciji treće godine) vi ste mudro ćutati. Još manje smemo i imati prava da zgrešbes posmatramo kroz prosjek ocena. Svaki kandidat je morao da ispunjava porred uslova raspisanih konkursionom fakulteta i neke uslove koje su zahtevali instituti i USM. Moj „principijelni“ diskutant zna samo za uslove konkursa (usnota: za principijelnu diskusiju treba poznavati činjenice), što se navedenih drugova tiče, oni su demonstratori na Anatomskom Institutu sa predmetnom ocenom 9 (signal: na Anatomskom smatraju da je predmetna ocena najvažnija). Obojica su ispunjavali sve ostale uslove i bili vrlo aktivni u radu svoje organizacije, što se drugarice tiče (uzgred: jedno je hvatati se na nedostatak prosjeka od samo 0,3 ona je jedna od najaktivnijih u udruženju treće godine i fakultetskom odboru USM).

Autor napisa „Izbor demonstratora“ nije nikada tvrdio da su primljeni svi oni koji su imali uslove, jer je konkurisalo daleko više od broja koje su instituti mogli da prime. Drug Mikić izgleda, ne može da se pomiri sa činjenicom da su izabrani oni koje je USM predložio. Ja mislim da je postupak Instituta najbolji odgovor vašoj kritičarskoj promeni kroz svet, za vas nepoznatih, činjenica. Druklike rešeno, komisija je zaista savjesno obavila svoj zadatak jer je izaslala pred institute sa činjenicama dostojnim njenog mesta i rešenja. Tako jedino tumačiti istovetnost pogleda Instituta i komisije USM.

Da li su „bombastični“ i „prazni“ izrazi reči koje adekvatno obeležavaju objektivnu istinu, ostavljam vama da razmislite ili, još bolje, pitate.

Jovan Bukelić

СА ФАРМАЦИЈЕ

Да ли само због просторија

УДРУЖЕЊЕ СТУДЕНАТА НЕ РАДИ

На Фармацеутском факултету има 446 студената. А од тога је 90 одсто укључено у организацију Савеза студената. Међутим у удружењу Савеза студената не ради ваљано ниједна секција, ниједан клуб, иако за такве облике рада постоји оправдано интересовање код студената. Руководство студентске организације овог факултета правда тај нерад недостатком потребних просторија.

Иако је то унеколико оправдано, то не би смео и не сме да буде разлог нерада. Зар нису предаваонице на факултету у одређено време у недељи слободне и зар их организација не би могла користити за предавања, дискусije и томе слично. Додајемо да дебатни клуб уопште не постоји као што не постоји ниједна друга форма масовног окупљања студената у ниљу идеолошко-политичког уздицања, сем што се понекад присуствује предавањима које организује Савез комуниста. Шта на то рећи када се зна да је ове године примљено у организацију Савеза студената са прве године 61 члан, тј. 100 одсто уписаних.

Пре годину дана је услед одузимања просторија замро рад Фото клуба, инвен-

тар је делимично препоа и разнесен, а делом се налази код ранијег претседника који га наравно користи у личне сврхе. Феријална дружи на броју 150 чланова а оформљена је у првим данима формирања ФС, међутим од тада па до данас није организован ниједан колективан излет акамоли веће екскурзије. Са фискултурном секцијом је исто стање. Једино планинарско друштво успева да колико-толико окупи чланство и заинтересује их за одлазак у околину Београда. У овим приликама је и то боље него ништа. Међународна сарадна је одувек привлачна студенте. Али овде је и она слаба. Опет због кривице руководства.

Истини за вољу, ове године се покушава са раздрмањем овакве атмосфере,

говори се о организовању дебатног клуба са организацијом Стоматолошког факултета, планира се отварање клуба студенткиња (њих је на овом факултету 300 па се може рећи да је ово њихов факултет), за који не постоје просторије, предвиђа се појачана међународна сарадња и тако даље, и тако даље.

Али по свему судећи остваривање ових замисли се није још одлучно пришло, иако је за то крајње време имајући у виду стање у организацији.

Д. Атлагић

Свечана академија

Студенти Медицинског факултета свечано су прославили 29 новембар. Дан Републике. Пред пренимим Амфитеатром Патолошког института одржана је академија на којој је говорила другарина Станка Веселиновић, члан ЦК СКЈ. Потом су чланови одбора Београдске опере, Јарко Цвејић, члан опере, Милаш Пузић, члан драме Народних позоришта и КУД „Мика Митровић“, извели веома успео музички програм.

Дискусија о политичкој ситуацији

У току прошле недеље у свим удружењима Савеза студената Медицинског факултета по годинама одржана су конференције, на којима се дискутовало о политичкој ситуацији у земљи и свету. Прорачан је говор друга Тита одржан у Ниљу, као и одговори стране штампе, затим ситуација у Египту и Мађарској и последње пленарно заседање Савезне народне скупштине. После издавања појединих другова који су принудили материјал, развила се дискусија у којој је учествовао приличан број чланова Савеза студената.

Билтен на медицини

Да би што боље упознали своје чланство са важнијим догађајима на факултету и радом многих клубова и друштava, факултетски одбор Савеза студената након је недавно издао Билтен који излази два пута месечно. У другом броју који је изашао ових дана, Билтен доноси списак о „културно-уметничком друштву „Мика Митровић“, Фото клубу, дружини Феријалног савеза, спортском животу на факултету и вести из удружења по годинама.

С. Н.

ДЕСЕТ ГОДИНА АМАТЕРСКОГ РАДА

(Наставак са стране прве)

блем друштву — очување постигнутог уметничког нивоа. То се постиже систематски радом са новим чланством, чии је избор извршен па доста строгом аудисионом критеријуму.

Велико интересовање — мале могућности

Ове школске године пријавило се 217 нових чланова, а примљено 98. „Бранко Крмановић“ није више у могућности да прими ново чланство, због ограниченог простора и малих редовних дотација материјалне природе. До сада се једва унело да се пружи 80% термина за пробе секција и не сме се ни помислити, у овим условима, на оснивање нових секција, јер првих услова нема ни за рад већ постојећих секција (ликовна и др.).

„Бранко Крмановић“ — факултети, или: Ђутимо се и ми и они

Постоји незадовољство и студената и Културно-уметничког друштва, јер до стварне сарадње није дошло. Од многобројних конзерата у Београду само 10% долази на концерте за студенте. Због издата-

ка око техничке опреме, друштво је упућено на веће сале, а то консеквентно повлачи повећање цена улазницама. Замета је забрињавајућа и чудна чињеница да „Кармина Бурана“, ораторијум Карла Орфа, није ни до данас приказан студентима. Могла би једино решење било одржавање бесплатних концерата за студенте, који би омогућиле факултетске власти материјалним дотирањем. Укратко: треба стварати сталну веолику у редовима студената, уз свестрану помоћ Универзитета.

Од прошлогодишње скупштине до сада Друштво је забележило и један редак успех — гостовање академског хора, фолклора и позоришта у иностранству. Хор је на трећем конкурсу полифоне музике у Арецу (Италија) багиче у засек 36 врло добрих хорова из 12 европских земаља, док је фолклор ошешен као најинтересантнији програмом на IV Интернационалном студентском фестивалу у Лилу, а Академско позориште у Истанбулу, на Фестивалу студентских позоришта, добило изванредно признање.

Тежиште рада у новој години биће освежавање репертоара. Репертоарска политика носиће обележје експерименталног, за друштво напорног, а зато разноврсног и интересантног.

Игранке које се одржавају на факултетима, подићи на ниво културних игранки, спремањем пригодних уметничких програма.

Вредно је напоменути још оснивање камерног оркестра и естрадне сцене. За њихов старт влада велико интересовање и верује се да ће ове новине унети више разноврсности у културни и забавни живот студената.

На крају, подељене су награде најзаслужнијим члановима друштва и избрана нова управа.

Ј. Букелић

VEDRI MOTIVI

Tačka ipak nije kraj

Ja retko idem na Igranke ali večeras idem sa Zikom da mu pravim društvo. Ustvari Zika me je zamolio da ga pratim na Igranke ima sastanak sa jednom malom, radi obezbedenja od nepredviđenih slučajnosti. Ja ne igram, Zika me uvek grdi: „Cim svira, Juris, Da, lako je to reći. Ja moram prvo da čujem šta sviraš, a ostale tek nabadam, i dok krenem već je kasno. Zato sam ja stajao u čokcu i posmatrao sve žene što prolaze i sa zadovoljstvom primetio da ipak imam sluh za ovu muziku jer sam udarao nogom po taktu. Zika je bio rasao igrači, uigran i bez greške. Na morju žalost došlo je i ono „drugarice biraju.“ Zika me je zamolio da stanem ispred njega, on je se deo, da ga niko ne bira. Stao sam čvrst kao stena. Svi pogledi upućeni Ziki razbijali su se o moju hladnu ravnodušnost. Ali, ali tada jedna devojka, krenu prema meni i moje noge se slediše. Zacrveneo sam se i nespretno krenuo u susret. I dalje je ista prema meni, smećeci se tako divno. Bila je već tu, ispred mene, kad me jedan udarac izbac iz koloseka i Zika profuri pored mene. Stao sam zabezeknut a ona je progovorila: „Izvini Zile...“ dalje nisam čuo ništa. Ta devojka bila je Tanja i Zika je sa njom imao sastanak. Kratko i jasno. Ja volim Tanju i još uvek je volim. Ziko, Ziko, zavapio sam sedajući na stolicu a sala sa svim parovima igrala je oke mege bugi.

Uzorak bez vrednosti. Zar nema milosti, o muze sve greške i rimske. Imam — procedo sam i dao mu pare. Vratiti ti. Zdravo. I ode zviždeći.

E moj brate. Sto si se skupio kao za tri banke bureka. Zar nema Tanja, Olga, Mira koliko hoćeš. Ima, pa šta. Pa ništa, menjaš ljubav. Menjam veliku ljubav prema Tanji za odgovarajuću prema Miri, Olgi Desi, Radi ili slično. Ponude... i hoću. Besno sam udarao o asfalt petom karacajuci prema stanu. Ali svaki udarac zvonio je: „Ta — nja — Ta — nja — Ta — nja...“

Lj. J.

Сеобе

Разговор је почео у канцеларији Одбора Савеза студената а водио се кроз шесту по факултетским просторијама.

— Селимо друштвени клуб, рекао ми је претседник Савеза студената Правног факултета. Декан нам је рекао да је то потребно урадити из више разлога. У перспективи је и преуређење саме зграде (можда још и један спрат), прилич студената је све већи. Где је сада друштвени клуб, ту би био семинар стручњака за друштвена питања земље, а клуб ћемо смештити у бившу мензу. Није то ни подрум, а није ни сутерен.

— Добро је то, али ту ипак није место за Клуб, примећујем, Светло сунца брзо обиће прозоре овога приземља. Уместо патоза бетонске плочице. За лето — добро, а за зиму не. У естајом, кад је Клуб потребнији, лети или зими? Сложио сам се са претседником Савеза студената да треба гледати на ову сеобу и кроз перспективу, али ову преоријентацију требало је урадити за време ферија. Добар друштвени клуб, тако великом факултету као што је Правни, то је неопходно.

Ушли смо у друштвени клуб. Примерно уређена просторија, а сунце као највећи немир пробија се кроз широке прозоре, Светло и интимно. Топло. Ту посетилац брзо забарави бриге. Одмор се намеће сам по себи. Ту нису масивни зидови и бетонске плочице које туробно пију присуство човека. Изашли смо. Ми смо против сеобе. Младим људима, не треба вако кров над главом, њима је потребно и лепо и укусно. Треба знати шта је важније.

С. Т.

Да вас обавестим:

» Земља излазећег сунца «

Друштвени клуб студената Техничке у оквиру европских секција припрема низ предавања из области политике, филозофије, уметности, културе итд. Друштвено-политичка секција припрема циклус предавања из етике као и из актуелних политичких догађаја. Научно-популарна одржаће два предавања на тему „Туберкулоза и уметност“ и „У земљи понегног сунца“ са пројекцијама. Секција за филм, књижевност и позориште припрема предавања о филму, о Верт Брехту, као и драмске вечери уз суделовање познатих београдских позоришних глумца. У плану су и комеморативне вечери Јовану Поповићу, Герану Ковачићу и другима. Музичка секција има на програму концерте са плоча домаће музике, народне музике разних народа, опере, забавну, цез музику итд. Ликовна секција редовно излаже у просторијама клу-

ба репродукције еларних мајстора еликара. Филмска секција сваки дан деле једну биоскопску претставу.

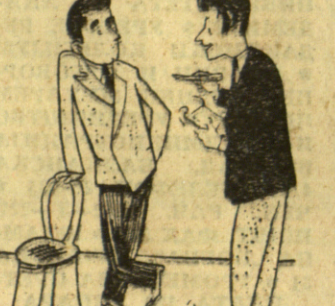
Сва та предавања и приредбе одржавају се у згради техничких факултета Булевар Револуције.

U četvrtak počinje

Klub za izučavanje estetskih problema na Filozofskom fakultetu organizuje diskusiju na temu „Problem kriterijuma vrednosti umetničkog delat. Uvodnu reč drži Zoran Gavrilović asi-

Има времена

Децембар је у прошлом месецу изабран управним одбор који се ни до данас није конституисао. Веома лош пример за остале. Није јасно о чему је реч: или се неко игра са студентским самоуправљањем, или је управнику дома овако згодније. Јасно је једино да студентским домовима управљају студенти што овде није случај.

NEUSPEH ZA NEUSPEHOM

Ponovo Hičkok i Grejs Keli

»Pozovi M. radi ubistva« to je naziv Hičkokovog filma koga nam naši distributeri najavljuju. I u ovom filmu, kao i u »Prozoru u dvorištu« i »Držte lopova« glavnu žensku ulogu igra Grejs Keli, a njen partner ovoga puta je Rej Miland. Sadržaj filma obećava vrlo napetu radnju u stilu svih Hičkokovih filmova. Naime, radi se o jednoj bogatoj ženi i njenom mužu koji se boji da ga ona ne ostavi i tako liši raskošnog života. Zato nalazi čoveka koji će da je ukloni. Ovaj pokušava da je uguši maramom ali ga ona u samoodbrani ubija. Čak radnja se dalje svodi na dokazivanje njene nevinosti. Kako će to Hičkok dokazati videćemo uskoro.

Već smo se navikli na isuviše česta iznenađenja u najnegativnijem smislu te reči koja nam servira domaća falmiska proizvodnja a naročito pojedini režiseri čiji uspon i dalje samo očekujemo a čije neuspehe gutamo kao »svoj zalogaj«, ali je već jednom red da se malo ozbiljije, zapitamo kad će se kontrola i reorganizacija shvatiti kao nešto neophodno i hitno, pogotovu što se, iz dana u dan, stalno vrtimo u jednom te istom krugu: dvatри dobra filma a onda čitava serija loših.

Najnoviji film Zike Mitrovića »Poslednji kolosek« spada u ta neprijatna iznenađenja, kako letos na festivalu u Puli tako i sada posle »pre radivanja i dosnimavanja«. Prva misao koja se nameće odmah i koja je vrlo nezgodna za ovaj film, jeste njegova sličnost sa »Poslednjem danom« i u tematici i po ostvarenim rezultatima, a sim bolično i u naslovu.

Zika Mitrović kao scenarista pokazao je toliko neinventivnosti, toliko šablonskog tretiranja radnje i hronološkog, praznog razvoja dramaturških obrta, da je zbilja vrlo čudna stvar kako je uopšte došlo do realizacije tog filma kada se finansijska sredstva vrlo teško dobijaju i to u nameri da se pravilno upotrebe. To stoga što odavno nismo imali prilike da čujemo tako neprirodan, nategnut, patetičan dijafo i, što je najkatastrofalnije, pokušaj da taj dijalog ponese u sebi i nešto doze humora. S izuzetkom nekoliko zaista sočnih i dobrih viceva ostalo je u stilu »vesele večeri« tj. humor radi humora, bez psihološkog opravdanja i neposredne upečatljivosti. Inače sam scenario kipti od već o-

Scena iz filma »Poslednji kolosek«

probanih »štosova« kao što su: pevačica i mrtva majka, znači usamljeno siročić, krađa radi porodice i voljenih (socijalna osnova?), negativni tipovi su ili stranci ili vode poreklo od istih, zatim pokušaj ubistva u »poslednjem momentu« propada i slično.

Pokazavši, preko scenarija, sve svoje »adute« i shvatanja Zika Mitrović kao režiser, trudio se uglavnom da taj materijal nekako realizuje i da radnji da logičan smisao razvijanja. A što je ta radnja iskonstruisana i neubedljiva (grupe veselih mladića i devojaka niču kao pečurke gde god se pojave automobili gonjenog i gonilaca, lepe žene, s momenta na moment, ublažuju dramatiku pa čak i onda kada bi trebalo da bude sasvim suprotno: susret Jelene i Patrika), što su ličnosti marionete koje se kreću i delaju po komandi neke više sile (u ovom slučaju to je tandem scenarist-režiser), a da i ne govorimo o propustima, sitnicama na prvi pogled, koji se ne de-

šavaju ni najobičnijim amaterima: traženje dugmeta sa ugašenom bater-lampom ili dva »čorka« umesto pucnja revolvera. Na kraju vrlo, vrlo slab rad sa glumcima, jer je nemoguće da, recimo, S. Bijelić i J. Milićević budu toliko loši kad su u drugim filmovima pokazali izvesne kvalitete i da se dopusti takva patetičnost u govoru gotovo svih glumaca, kakva se

sve manje i manje čuje čak i na pozornici. Nešto boljom glumom se ističu: D. Bojanić (Jordan), S. Repak (stari Patrik) i donekle, Olivera Marković.

Još nešto: iako tehnički (ne zanatski) dobar, sinhronizacija je izvršena krajnje nemarno te se više puta dešavalo da glumci govore »na prazno«. Kamera i osvetljenje nefunkcionalni, zapravo to je tipičan primer nepoznavanja pojedinih osnovnih zakona filma.

Izvesna atmosfera železničke stanice i pojedine scene niukom slučaju ne ublažuju opšti utisak o ovom filmu koji pred našu kinematografiju postavlja jedan nov problem: da li su sve »savremene« teme zbilja savremene i da li iste treba forsirati po svaku cenu ako one ne mogu adekvatno da izraze našu stvarnost.

VESTI * VESTI

»TO JE LAŽ«

Posle »Mesta pod suncem« Montgomeri Klift i Elizabet Tajlor nisu igrali zajedno u filmu. Međutim, prema naj-

STA JE SA »VELIKOM DECOM«?

Odavno se ništa nije čulo o domaćem filmu »Velika deca« koji režira Stole Janković po motivima istoimene zbirke pripovedaka Antonija Isakovića. Svojevremeno se o snimanju toga filma dosta pisalo, a onda je odjednom nastalo ćutanje. Da ga neće zadesiti sudbina »Prolećnih vihora« i »Male Jole«? Prema ranijim izjavama premijera je trebala odavno da se održi.

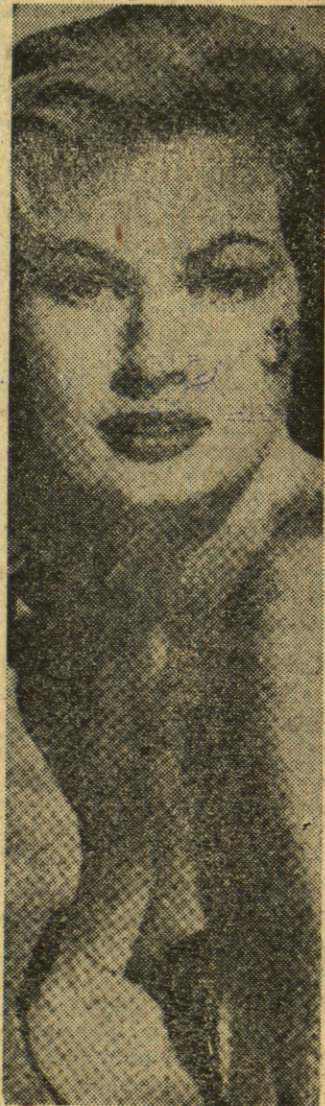
»LJUDI I VUCI«

Đuzepe de Santis, poznati italijanski reditelj, tvorac filmova »Tragičan lov« i »Gorak pirinač«, napisao je scenario koji nosi naziv »Ljudi i Vuci«. Film po ovom scenariju već je počeo da se snima a režiraće ga sam Đuzepe de Santis. Film će prikazati surovu borbu ljudi sa čoporima izgladnenih vukova, njihove navike i predrasude i ljubav u nesvakidašnjim okolnostima Silvana Mangano u filmu »Gorak pirinač«

Silvana Mangano u filmu »Gorak pirinač«

novijim vestima, oni će ponovo biti partneri u filmu Đozefa Mankijevića »To je laž«. Montgomeri Klift će igrati vojnika koji se vraća iz rata i doznaje da ga je njegova žena (Elizabet Tajlor) varala sa jednim slikarem, čovekom već u godinama. Ipak, na kraju će se sve lepo da završi. Ona je slikara volela kao oca a priča o njejoj nevernosti je laž.

Ovih dana se u svetu održavaju svečane premijere filma »Rat i mir« radenog po Tolstojevom romanu a u režiji Kinga Vidora. Ovaj, po zamisli autora grandiozni film, izgleda da nije naišao na očekivano odobravanje. Tako se bar govori. A na njegovoj premijeri u »Parlamentovom« bioskopu u Holivudu eksplodirala je bomba. Sta to treba da znači? Na slici je Anita Ekberg, holivudska glumica švedskog porekla, koja igra u filmu Elen Kirraginu.

levi rakurs

»HUDINI« i Komp.

Interesantna je to priča o čoveku, madioničaru, koji traži način da dematerijalizuje

je svoje telo. Ipak, s jedne druge strane je ovaj film interesantniji, jer demonstrira na vrlo sugestivan način sve mogućnosti koje pruža filmska tehnika rediteljima u njihovom zanatu. Zahvaljujući tome svi trikovi koje Hudini izvodi u filmu, pred svojim gledaocima, i za publiku u bioskopu predstavljaju zaista nedokučive tajne. Žena koja lebdi u vazduhu, način na koji Hudini izlazi iz trezora, i ostali, madioničarski trikovi, u filmu su ubedljivi i zato ga gledamo sa interesovanjem kao jednu madioničarsku seansu.

Od ostalih filmova u beogradskim premijernim bioskopima još uvek igra otužno-sentimentalni »Beli jorgovan« (u dva bioskopa) i »Ka de Rusel«, francuska farsa, daleko slabija od »Fanfana lala« koja smo ranije gledali sa punim zadovoljstvom i zbog koga »Kade Rusel« ne doživljavamo potpuno jer predstavlja mnogo slabiju varijaciju na sličnu temu.

Nikako nam nije jasno zašto se u nekoliko bioskopa prikazuje film sa Abotom i Kostelom koji prikazuju svoju davno preživljenu, otužnu, neduhovitu i otrcanu, komiku.

S. M.

IZDAJE SAVEZ STUDENATA BEOGRADSKOG UNIVERZITETA I AKADEMIJE * UREĐUJE REDAKCIJSKI KOLEGIJUM * GLAVNI I ODGOVORNI UREDNIK MUHAMED PERVIĆ * UREDNIŠTVO I ADMINISTRACIJA BEOGRAD, BALKANSKA 4/IV, TELEFON 26-035 * ČEK. RAČ. 1032-T-227, POŠT. FAKS 542 * ŠTAMPA »BORBA«, DEČANSKA 31 * TROMESEČNA PRETPLATA 120 DINARA

Parodija na vesterne »CRVENE PODVEZICE«

Holivud je odlučio da snimi parodiju na filmove sa divljeg Zapada i tako je stvoren film »Crvene podvezice« koji režira Đžordž Maršal. To je vesela priča, puna muzike, pesama i igara, tuče i revolvera i sve to pod firmom parodije. Radnja se do-

gađa u standardnom ambijentu vesterne, u Kaliforniji, u gradu koji se zove Izgubljeni Raj, i u njoj se prepliću nekoliko ljubavnih idila. Jedan stranac dolazi u taj grad da osveti svoga brata koga je ubio nepoznati čovek. Ali, on se tu zaljubljuje i postaje

prijatelj sa čovekom za koga kasnije saznaje da je ubica njegovog brata. Oni treba da reše spor revolverima, ali se ispostavlja da taj tip nije ubica već neko drugi itd. U filmu igra poznata pevačica Rozmari Kluni, zajedno sa Đžekom Karsonom.